

FÖRSVARSMAKTEN

Reglemente

Parad 2: Flaggor, fälttecken & heraldik

2017

REGLEMENTE

Parad 2: Flaggning, fälttecken & heraldik

R PARAD 2 2017

REGLEMENTE

© Försvarsmakten

Bilder på omslaget: Urban Schwalbe, SFHM
Grafisk bearbetning: Förvaltare Patrik Laestadius
Produktionsid: 170529–017
Produktionsformat: Word
Publikationsområde: UTB
Tryck: Print on demand vid behov

REGLEMENTE

VIDAR-handling: FM2017-11598:2

Beslut om fastställande av Reglemente Parad 2: Flaggor, fälttecken och heraldik

Reglemente Parad 2: Flaggor, fälttecken och heraldik. (R PARAD 2 2017) fastställs att gälla från och med 2017-07-01. Publikationen har inget registrerat M-nr.

Följande upphävs 2017-07-01:

M7739-351087, Instruktion för Försvarsmakten, Ceremonier 2010 kapitel 1 avseende flaggor, fälttecken och heraldik, gällande från 2011-01-01.

Publikationen tillgängliggörs genom publicering på intranätet emilia, på www.forsvarsmakten.se och www.hemvarnet.se.

Detta beslut är fattat av generallöjtnant Johan Svensson. I den slutliga handläggningen har deltagit förvaltare Patrik Laestadius och överste Lena Persson Herlitz, C PROD UTB. Den sistnämnde tillika föredragande.

Johan Svensson
C PROD

Lena Persson Herlitz
C PROD UTB

REVIDERING - ÄNDRINGSLOGG

Nr	Mom	Omfattning	Datum föredragning Beslut av	VIDAR handling nr
0		Ursprunglig fastställelse	2017-06-19 C PROD	FM2017-11598:2

Sida avser sidnummer i den rättade versionen.
Ändringar i texten framgår av ändringsmarkör.

Kom ihåg!

Om du läser denna publikation i pappersform – kontrollera att du har den senaste utgåvan. Fastställd och gällande utgåva finns alltid publicerad på försvarsmaktens intranät.

Förslag på ändringar ska skickas till HKV/PROD UTB: prod-utb-statscerm@mil.se

Förord

Försvarmaktens ceremonier ska genomföras på ett korrekt och värdigt sätt.

Syftet med serien av reglementen och handböcker "Parad" (PARAD1/8) är att utgöra Försvarmaktens gemensamma grund för formellt uppträdande i sluten ordning, parader och myndighetens traditionsvård. Arméns, marinens och flygvapnets olika traditioner har i det längsta omhändertagits och endast förändrats där enhetlighet inom Försvarmakten är särskilt påkallad.

Reglementena innehåller bindande bestämmelser och förhållningssätt för Försvarmaktens uppträdande i ceremoniella sammanhang. Handböckerna innehåller anvisningar med förklaringar och beskrivningar för tjänstens genomförande.

Reglementet PARAD 2 utgör Försvarmaktens grundbestämmelser för Fanor, fälttecken & heraldik.

Deltagande i statsceremonier är en av Försvarmaktens uppgifter och genomförande av förbandsvisa ceremonier och traditionsvård är en del av den militära miljön och utgör en del i myndighetens vård av sitt kulturarv. Ceremonier och sättet att utföra dem uppmärksammas av försvarmaktens personal, allmänheten och av utländska turister, gäster och observatörer. Väl genomförda bidrar de till att skapa respekt för Försvarmakten och stärker deltagarnas känsla för förbandsandan.

Varje chef måste vara beredd att anpassa parader efter de förutsättningar som råder. Särskild hänsyn måste tas till t ex: väderlek, åskådare, deltagande kamratföreningar och resultat av samverkan med t.ex. kommun och andra deltagande myndigheter.

Innehållet i denna publikation omfattas inte av sekretess.

Läsanvisning

Gemensamma anvisningar för publikationsserien PARAD.

- Med förband avses försvarsmaktens olika organisationsenheter.
- Med förbandschef förstås även annan befattningshavare som innehar eller tilldelats motsvarande befogenheter.
- Med krigsförbandschef förstås även annan befattningshavare som innehar eller tilldelats motsvarande befogenheter.
- Med trupp förstås även besättning vid fartyg m.m.
- Med kompani förstås även skvadron, flygdivision eller annan motsvarande militär enhet.
- Med fana, fanvakt och fanförare förstås även dragonfana/standar, standarvakt och standarförare samt i flottan flagga, flaggvakt och flaggförare.
- Vad avser sammansättning och bärande av uniformsdräkter gäller bestämmelserna i Försvarsmaktens uniformsbestämmelser.

Publikationsserien omfattar:

Typ	Namn	Omfattning
Reglemente	R PARAD 1	Stats- och förbandsvisa ceremonier
Reglemente	R PARAD 2	Flaggor, fälttecken och heraldik
Reglemente	R PARAD 3	Formellt uppträdande
Handbok	H PARAD 4	Marinen
Handbok	H PARAD 5	Militärmusik
Handbok	H PARAD 6	Traditionsvård
Reglemente	R PARAD 7	Salut
Reglemente	R PARAD 8	Högvakt

Innehåll

Förord	5
Läsanvisning	6
1. Flaggor	13
1.1. Historik	13
1.2. Örlogsflagga	13
1.2.1. Storlekar	13
1.2.2. Stor och liten flaggning	14
1.2.3. Användning inom riket	14
1.2.4. Användning utom riket	14
1.3. Tvärskuren flagga	14
1.4. Kunglig flagga	15
1.5. Flaggning	16
1.5.1. Allmänna flaggdagar	16
1.5.2. Tider för hissande och nedhalande	16
1.5.3. Ständigt hissad örlogsflagga	16
1.5.4. Handhavande	17
1.5.5. Hälsning	20
1.6. Utländsk nationsflagga och internationell flagga	21
1.7. Övrigt	21
1.7.1. Flaggvimpel	21
1.7.2. Flaggor och teckens förande på helikopter	22
1.7.3. Icke officiella flaggor	22
1.7.4. Specialflaggor på bilar	22
2. Fälttecken	23
2.1. Allmänt	23
2.2. Historik	23
2.3. Grunder	24
2.3.1. Förband	24
2.3.2. Krigsförband	25
2.3.3. Hemvärnet	25
2.4. Tilldelning	25
2.4.1. Fana	25
2.4.2. Standar	26
2.4.3. Dragonfana	26

REGLEMENTE

2.4.4.	Tretungad fana.....	26
2.4.5.	Tretungad svensk flagga.....	27
2.5.	Utformning.....	27
2.5.1.	Duk	27
2.5.2.	Spets	29
2.5.3.	Fanstång.....	29
2.5.4.	Doppsko.....	30
2.5.5.	Fanband	30
2.5.6.	Kordong.....	30
2.5.7.	Fodral.....	30
2.6.	Segernamn	30
2.6.1.	Riktlinjer för beslut om tilldelning	30
2.6.2.	Placering	30
2.7.	Fästning av duk.....	31
2.8.	Användande	31
2.8.1.	Fälttecken	31
2.8.2.	Vaktfana.....	31
2.8.3.	Sorgtecken	31
2.9.	Transport och förvaring	32
2.9.1.	Transport.....	32
2.9.2.	Förvaring	32
2.10.	Nyanskaffning	33
2.10.1.	Processbeskrivning	33
2.10.2.	Spikningsceremoni.....	33
2.10.3.	Överlämning av fälttecken.....	34
2.10.4.	Registrering.....	34
2.11.	Fastställda fälttecken, bataljonsfanor och kompanifanor.....	35
2.11.1.	Livgardet.....	35
2.11.2.	Norrbottens regemente (I 19).....	37
2.11.3.	Livregementets husarer (K 3)	40
2.11.4.	Skaraborgs regemente (P 4).....	42
2.11.5.	Södra skånska regementet (P 7).....	44
2.11.6.	Artilleriregementet (A 9)	45
2.11.7.	Luftvärnsregementet (Lv 6).....	46
2.11.8.	Göta ingenjörregemente (Ing 2).....	47
2.11.9.	Ledningsregementet (LedR)	49

REGLEMENTE

2.11.10.	Trängregementet (TrängR)	50
2.11.11.	Ubåtsflottiljen (1.ubflj)	50
2.11.12.	Tredje sjöstridsflottiljen (3.sjöstriflj)	50
2.11.13.	Fjärde sjöstridsflottiljen (4.sjöstriflj)	51
2.11.14.	Amfibieregementet (Amf 1)	51
2.11.15.	Marinbasen (MarinB)	53
2.11.16.	Skaraborgs flygflottilj (F 7)	54
2.11.17.	Blekinge flygflottilj (F17).....	54
2.11.18.	Norrbottnens flygflottilj (F21)	54
2.11.19.	Försvarsmaktens helikopterflottilj (Hkpflj)	54
2.11.20.	Försvarsmaktens logistik (FMLOG).....	55
2.11.21.	Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemsförband (FMTIS) 56	
2.11.22.	Särskilda operationsgruppen (SOG)	56
2.11.23.	Militärhögskolan Karlberg (MHS K)	56
2.11.24.	Militärhögskolan Halmstad (MHS H)	57
2.11.25.	Markstridsskolan (MSS)	57
2.11.26.	Sjöstridsskolan (SSS).....	58
2.11.27.	Luftstridsskolan (LSS).....	58
2.11.28.	Hemvärnets stridsskola (HvSS)	59
2.11.29.	Försvarsmaktens tekniska skola (FMTS)	59
2.11.30.	Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum (SWEDEC).....	59
2.11.31.	Totalförsvarets skyddscentrum (SkyddC)	60
2.11.32.	Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum (FMUndSäkC).....	60
2.11.33.	Försvarsmaktens HR-centrum (FM HCR).....	60
2.11.34.	Försvarsmedicincentrum (FömedC)	61
2.11.35.	Hemvärnet.....	62
3.	Kommandotecken.....	63
3.1.	Historik	63
3.2.	Utförande	63
3.2.1.	Kommandotecken.....	64
3.3.	Användande	65
3.4.	Nyanskaffning och förvaring	66
3.5.	Registrering.....	66
4.	Bataljonsfanor.....	66
4.1.	Användande m.m.	66
4.2.	Nyanskaffning.....	66

REGLEMENTE

5.	Kompanitecken	67
6.	Skyltar och specialflaggor	68
6.1.1.	Chefsskylt	68
6.1.2.	Förbandschefsskylt	69
6.1.3.	Fordonsskyltar	69
7.	Nationalitetsbeteckning	70
7.1.1.	Historik	70
7.1.2.	Utförande	70
8.	Heraldiska vapen och emblem.....	72
8.1.	Historik	72
8.2.	Allmänna heraldiska regler	72
8.2.1.	Allmänt	72
8.2.2.	Blasonering.....	72
8.2.3.	Heraldiska termer	73
8.3.	Försvarsmaktens heraldiska regler.....	74
8.3.1.	Grunder	74
8.3.2.	Officiella heraldiska vapen.....	75
8.3.3.	Övriga heraldiska vapen	75
8.3.4.	Övergripande regler	75
8.3.5.	Riktlinjer för emblemantik	75
8.3.6.	Framställning av ritningar	76
8.4.	Försvarsmaktens heraldiska vapen	77
8.4.1.	Försvarsmakten (FM)	77
8.4.2.	Högkvarteret (HKV).....	77
8.4.3.	Livgardet (LG).....	80
8.4.4.	Norbottens regemente (I 19)	82
8.4.5.	Livregementets husarer (K 3).....	84
8.4.6.	Skaraborgs regemente (P 4).....	85
8.4.7.	Södra skånska regementet (P 7).....	86
8.4.8.	Artilleriregementet (A 9).....	86
8.4.9.	Luftvärnsregementet (Lv 6).....	86
8.4.10.	Göta ingenjörregemente (Ing 2).....	87
8.4.11.	Ledningsregementet (LedR)	88
8.4.12.	Trängregementet (TrängR)	89
8.4.13.	Ubåtsflottiljen (1.ubflj)	90
8.4.14.	Tredje sjöstridsflottiljen (3.sjöstriflj).....	90

REGLEMENTE

8.4.15.	Fjärde sjöstridsflottiljen (4.sjöstriflj)	91
8.4.16.	Amfibieregementet (Amf 1)	92
8.4.17.	Marinbasen (MarinB)	93
8.4.18.	Förbandseblem.....	94
8.4.19.	Skaraborgs flygflottilj (F 7)	94
8.4.20.	Blekinge flygflottilj (F17).....	94
8.4.21.	Norrbottens flygflottilj (F21)	95
8.4.22.	Försvarsmaktens helikopterflottilj (Hkpflj)	95
8.4.23.	Försvarsmaktens logistik (FMLOG).....	96
8.4.24.	Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemsförband (FMTIS) 96	
8.4.25.	Särskilda operationsgruppen (SOG)	96
8.4.26.	Militärhögskolan Karlberg (MHS K)	97
8.4.27.	Militärhögskolan Halmstad (MHS H)	97
8.4.28.	Markstridsskolan (MSS)	98
8.4.29.	Sjöstridsskolan (SSS).....	98
8.4.30.	Luftstridsskolan (LSS).....	98
8.4.31.	Hemvärnets stridsskola (HvSS)	99
8.4.32.	Försvarsmaktens tekniska skola (FMTS)	99
8.4.33.	Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum (SWEDEC).....	99
8.4.34.	Totalförsvarets skyddscentrum (SkyddC)	100
8.4.35.	Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum (FMUndSäkC).....	100
8.4.36.	Försvarsmaktens HR-centrum (FM HCR).....	101
8.4.37.	Försvarsmedicincentrum (FömedC)	101
8.4.38.	Hemvärnet.....	102
8.4.39.	Försvarsmaktens specialförband (FM SOF)	102
8.4.40.	Heraldik för örlogsfartyg	104
8.5.	Personliga emblem.....	113
8.6.	Heraldiska produkter.....	114
8.6.1.	Allmänt	114
8.6.2.	Bestämmelser	114
8.7.	Logotyper.....	116
	Bildförteckning.....	117
	Kapitel 1	117
	Kapitel 2	117
	Kapitel 3	119
	Kapitel 6	119

REGLEMENTE

Kapitel 7	119
Kapitel 8	119
Litteratur/Källförteckning.....	123
Regler, bestämmelser och handböcker som påverkat innehållet i detta reglemente	123

REGLEMENTE

1. Flaggor

1.1. Historik

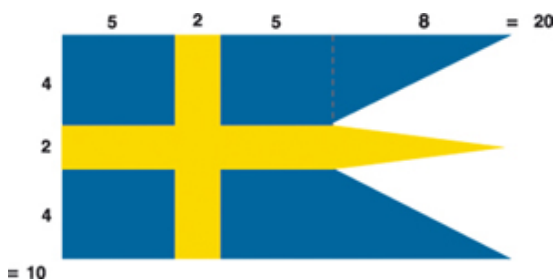
Korsflaggor fanns i Norden redan på medeltiden. Den svenska blågula korsflaggan var allmänt i bruk som statsflagga från slutet av 1500-talet. Från början var flaggan tvärskuren eller tvåtungad.

De första bestämmelserna gällande svensk flagga utfärdades år 1663. Av dessa framgick att örlogsfartyg och fästningar liksom att svenska staten skulle föra tretungad flagga – örlogsflagga. Inom arméns flotta/skärgårdsflottan användes en helblå örlogsflagga under tiden 1761–1813.

Bruket av flaggan hade från början rent praktiska syften. Den var ett nationalitetsmärke på haven och tjänade som sinnebild för den svenska statsmakten. I land kom den även att användas som beteckning på staten tillhöriga fästningar och andra byggnader. I dag är flaggan en symbol för vårt fosterland, vår frihet och vår nationella sammanhållning.

1.2. Örlogsflagga

4 § Den tretungade flaggan används som örlogsflagga av Försvarsmakten och enligt föreskrifter som regeringen bestämmer av andra myndigheter som bedriver militär verksamhet. När en sådan flagga är befälstecken, markeras detta genom en särskild beteckning i övre inre fältet. I övrigt används den tvärskurna flaggan. Flaggan får inte i vidare mån än som följer av första och andra styckena förses med märken, bokstäver eller andra tecken. (Lag 1982:269 om Sveriges Flagga)

Örlogsflaggans proportioner

1.2.1. Storlekar

Örlogsflagga på eller i anslutning till Försvarsmaktens byggnader ska, om inte speciella skäl framtvingar avsteg, ha storlekar med hänsyn till flaggstångens höjd.

Stor flagga	Under allmänna flaggdagar och sön- och helgdagar samt på salutstationer i samband med salut används stor flagga. Flaggdakens längd utgör en tredjedel av flaggstångens höjd.
Normalflagga	Under övriga dagar används normalflagga. Flaggdakens längd utgör en fjärdedel av flaggstångens höjd.
Stormflagga	Används vid otjänlig väderlek. Flaggdakens längd är normalflaggans höjd.

REGLEMENTE

1.2.2. Stor och liten flaggning

Stor flaggning innebär att stor örlogsflagga är hissad på ordinarie flaggstång samt att tvärskuren flagga är hissad på övriga flaggstänger. Liten flaggning innebär att örlogsflagga är hissad på ordinarie flaggstång. Vimplar får vara hissade på övriga flaggstänger.

1.2.3. Användning inom riket

Örlogsflagga ska föras på flaggstång på eller invid kanslihus inom ett förbands område och på eller invid huvudbyggnad för myndigheten:

- Förband får endast föra en örlogsflagga inom eget kasern/basområde.
- Örlogsflagga ska föras på rustat örlogsfartyg.
- Vad som föreskrivs om örlogsflagga ska i tillämpliga delar även gälla örlogsgös.

Örlogsflagga ska dessutom föras:

- På eller invid stabsbyggnad som tillhör ett förband som ligger inom eller förfogar över lokaler inom en annat förbands kasern/basområde.
- Enligt förbandschefs beslut vid tillfällig förläggningsplats som står under militärt befäl.
- Vid salutbatteri när salut ska avges.
- På bilar vid officiella besök.

1.2.4. Användning utom riket

Förband, krigsförband och sammansatta förband för insatser som befinner sig utomlands får, efter medgivande av Högkvarteret (PROD) och i samråd med den mottagande staten och/eller i förekommande fall även berörd internationell organisation, föra örlogsflagga. Örlogsflaggan ska föras enligt vad som gäller i Sverige eller i enlighet med lokala bestämmelser efter beslut av den svenske officer som har högst tjänsteställning i området.

1.3. Tvärskuren flagga

Tvärskuren flagga förs på annan flaggstång än den där örlogsflagga förs inom eller i anslutning till ett militärt område.

Tvärskuren flagga brukas vid stor flaggning, på allmänna flaggdagar, högtidsdagar och besöksdagar samt i övrigt enligt förbandschefs bestämmande. Tvärskuren flagga hanteras på motsvarande sätt som örlogsflagga.

Sveriges flaggas proportioner

REGLEMENTE

1.4. Kunglig flagga

Statschefen och med dennes tillstånd andra medlemmar av det Kungl. Huset använder tretungad flagga med eller utan det stora- eller lilla riksvapnet på ett vitt fält i korsets mitt. Vid statschefens residens svarar i regel Försvarsmakten för flaggning.

Kunglig flagga

Stockholms slott	• Flagga med stora riksvapnet hissas om inget annat särskilt anges. • På order flaggas med lilla riksvapnet när medlem av Kungl. Huset är tillfällig riksföreståndare. • På order flaggas utan riksvapen när annan än medlem av Kungl. Huset är tillfällig riksföreståndare.
Drottningholms slott	• Flagga med stora riksvapnet när kungen vistas på slottet eller på annan ort inom riket i högst fem dagar. • På order flaggas med lilla riksvapnet.
På Drottningholms slott förs kunglig vimpel.	• Hissas på order i samband med att flagga nedhalas. Vimpeln nedhalas och flagga hissas på morgonen dagen för kungens återkomst till slottet. • När den kungliga familjen vistas på annan ort på allmän flaggdag, flaggas med tretungad flagga utan riksvapen.
Kunglig flagga på örlogsfartyg.	• Enligt anvisningar för flaggning på örlogsfartyg
Kunglig flagga förs i övrigt	• Enligt H.M. Konungens bestämmande.

REGLEMENTE

1.5. Flaggning

1.5.1. Allmänna flaggdagar

Förordning (1982:270) om allmänna flaggdagar anger vilka dagar som är allmänna flaggdagar.

Försvarsmakten ska genomföra stor flaggning på allmän flaggdag. Förbandschef beslutar i instruktion om avsteg beroende på lokala förhållanden.

Allmänna flaggdagar:

1 januari (nyårsdagen)	28 januari (Konungens namnsdag)
12 mars (Kronprinsessans namnsdag)	Påskdagen
30 april (Konungens födelsedag)	1 maj
29 maj (Sveriges veterandag)	Pingstdagen
6 juni (Sveriges nationaldag)	Midsommardagen
14 juli (Kronprinsessans födelsedag)	8 augusti (Drottningens namnsdag)
Dag för val till riksdagen	24 oktober (FN-dagen)
6 november (Gustaf Adolfsdagen)	10 december (Nobeldagen)
23 december (Drottningens födelsedag)	25 december (Juldagen)

1.5.2. Tider för hissande och nedhalande

Dagligen:

Datum	Hissas	Halas
1 mars till och med den 31 oktober.	Klockan 08.00	Vid solens nedgång, men senast klockan 21.00.
1 november till och med den sista dagen i februari.	Klockan 09.00	Vid solens nedgång.
Norr om polcirkeln under den period solen inte visar sig över horisonten.	Klockan 09.00	Klockan 12.00

1.5.3. Ständigt hissad örlogsflagga

Vid högsta beredskap och i det fall riket är i krig ska örlogsflagga vara hissad hela dygnet.

Örlogsflagga som förs på örlogsfartyg under gång ska vara hissad hela dygnet (dock inte på ubåt i undervattensläge). Förbandschef får beroende på lokala omständigheter för viss tid eller visst tillfälle besluta att flagga ska vara hissad hela dygnet under förutsättning att flaggan kan vara belyst. För att stadigvarande få hålla flaggan hissad efter solens nedgång ska tillstånd inhämtas av Högkvarteret.

REGLEMENTE

1.5.4. *Handhavande*

Flagga ska hanteras så att den inte berör marken.

Smutsig, urblekt eller trasig flagga får inte användas.

När en flagga har blivit sliten ska den kasseras. Kasserad flagga bränns under värdiga former.

Flagga som brukats som bårtäcke vid militärbegravning överlämnas till närmast anhörig eller om detta avböjts, kasseras.

Hissande och nedhalande

Flagga ska hissas och halas ned i jämn och långsam takt. Flagglinans parter ska vara sträckta. Flaggan ska vara samlad tills den hissas och genast hopsamlas vid nedhalande.

När paradmarsch spelas ska hastigheten på hissandet och nedhalandet anpassas så att örlogsflaggan är i topp respektive halad när paradmarschen är slut.

Hissad flagga ska vara väl i topp och flagglinan sträckt och fäst.

Överskjutande del av flagglinan ska fästas upp. Flaggan ska hänga fritt.

Skifte av flagga på en flaggstång som har två flagglinor utförs genom att en ny flagga hissas i topp, varefter den tidigare flaggan halas ned.

Förberedelser

I god tid före ska ansvarigt befäl:

1. Avdela personal för flaggans hissande (nedhalande).
2. Vid behov instruera om hur flaggan fästs/lossas på flagglinan och hur den hissas (nedhalas) samt om innebörden av aktuella signaler (givakt, fortsätt och paradmarsch).
3. Kontrollera att rätt flaggstorlek används samt att flaggan är hel och ren.
4. Kontrollera rätt tid.
5. Säkerställa att signalgivare – om sådan är avdelad – finns på plats samt vid behov instruera denne. I annat fall kontrollera att bandspelare (motsv.) med respektive försvarsgrens paradmarsch är iordningsställd. I det fall musikkår är avdelad ska samverkan mellan chefer ske så att missförstånd undviks.

Personal som avdelats ska:

1. Kontrollera och ordna att flagglinor inte är snodda eller har knutar.
2. Fästa flaggan vid flagglinan.
3. 1:e man sträcker upp den hissande flagglinan.
4. 2:e man håller flaggan väl samlad beredd att hjälpa ut flaggan, så att den omedelbart blåser klar samt sträcker snabbt upp flagglinans andra part. Vid halande samlar 2:e man in flaggan.

REGLEMENTE

Hissande (nedhalande)

Mom Åtgärd

1. Före flaggans hissande/nedhalande ska ansvarigt befäl och eventuella signalgivare marschera ut till lämplig plats framför den byggnad (plats) där örlogsflaggan ska hissas (halas).
2. Vaktpersonal ska där så är nödvändigt, stänga kasernområdets grindar så att ett uppehåll i trafiken görs under tiden för flaggans hissande (halande).
3. Vid tidpunkten för flaggans hissande (nedhalande) intar ansvarigt befäl enskild ställning och kommenderar: **Blås givakt!**
4. Befälet kommenderar: **Hissa flaggan! (Hala ned flaggan!)**
5. Signalgivare blåser paradmarsch. (Inspelad paradmarsch slås på.)
6. Hissandet (halandet) sker med flagglinans båda parter hela tiden väl sträckta och i jämn takt, så att flaggan är i topp (nedhalad) när paradmarschen avslutas, varefter flagghissarna förblir stilla.
7. Befälet kommenderar: **Blås fortsatt!**
8. Efter signalen ska flagglinan fästas med båda parterna väl sträckta.
9. Befäl och signalgivare marscherar in och eventuellt hindrad trafik tillåts fortsätta.
10. Efter flaggans halande ska flaggan vikas ihop.

Anmärkning

Tidpunkten för utmarschen ska avpassas så att halt med vändning mot flaggstången (flaggan) görs ca en minut innan flaggan ska hissas (halas).
Avdelad signalgivare ska stå till vänster om befälet.

Signalgivaren blåser signalen "givakt". Är signalgivare inte avdelad blåser befälet "givakt" på visselpipa (signal: lång – kort – lång).

Om avståndet är stort kan ordern förstärkas med tecken.

När paradmarschen påbörjas ska vid hissandet 2:e man hjälpa ut flaggan, så att den omedelbart blåser klar.

Vid halande fångar 2:e man in flaggan, så att den inte vidrör marken.

Signalgivaren blåser signalen "fortsätt". Är signalgivare inte avdelad blåser befälet "fortsätt" på visselpipa (signal: kort – lång)

Fuktig flagga hängs på tork före hopvikning.

REGLEMENTE

Flagga på halv stång

Flagga som ska föras på halv stång ska först hissas i topp och därefter halas ned en tredjedel av stångens höjd. På fasadstång ska flagga halas ned till mitten. När flagga på halv stång halas ned ska den först hissas i topp.

Bild 1:1 Flaggning på halv stång

Vid dödsbud för kungen, drottningen eller tronföljaren ska örlogsflagga i land samt örlogsflagga på fartyg som är förtöjt eller till ankars föras på halv stång från och med den tidpunkt när dödsfallet officiellt tillkännages fram till den tidpunkt när begravningen har avslutats. Så snart begravningsakten är avslutad ska flaggan hissas i topp. Dagen för dödsbudet och begravningsdagen ska stor örlogsflagga användas (om inte väderförhållandena föranleder annat). Tvärskurna flaggor ska föras på övriga stänger inom militär garnison (stor flaggning).

När någon annan person inom det Kungliga huset har avlidit, ska örlogsflagga i land samt örlogsflagga på fartyg som är förtöjt eller till ankars föras på halv stång den dag dödsfallet tillkännages officiellt, samt den dag begravningen äger rum, fram till den tidpunkt när begravningen har avslutats. Så snart begravningsakten är avslutad ska flaggan hissas i topp.

Förbandsflagga eller motsvarande får inte hissas under tid som berör åtgärder vid dödsbud inom det Kungliga huset och statsbegravning.

Utländsk flagga, som förs som hedersbevisning mot besökare, ska alltid föras i topp.

Vikning av svensk flagga

Svensk flagga ska vikas så att den inte visar någon gul del. Flaggan viks i normalfallet av två personer:

1. Flaggan hålls sträckt från kortsida till kortsida med en hand i varje hörn (bild 1) nedan.
2. Flaggan viks genom att händerna förs samman (bild 2).
3. Flaggan vänds genom att den ena handen fattar i den dubbelvikta delen varefter flaggan vänds (bild 3).
4. Flaggens sidor samlas upp mot mitten (bild 4 och 5).
5. Flaggan vänds och viks ihop mot mitten (bild 7, 8 och 9).

REGLEMENTE

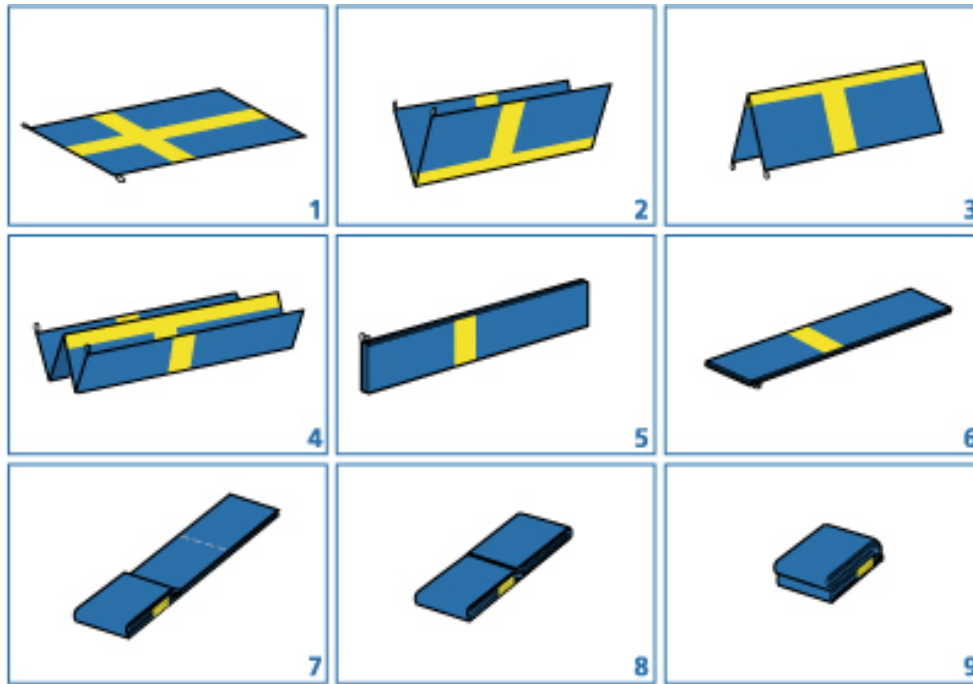

Bild 1:2 Vikning av svensk flagga

1.5.5. Hälsning

När en flagga hissas eller halas ned ska uniformerad militär personal om vederbörande kan se flaggan göra halt och front mot flaggan samt hälsa med honnör under den tid flaggan hissas eller halas ned.

Inom militärt område ska militära fordon stanna om trafikförhållandena så medger.

Truppförande chef beordrar truppen till vändning mot flaggan och kommenderar: **Giv akt!** (om truppen är beväpnad kommenderas därefter - om förhållandena så medger - **Skyldra gevär!**) och hälsar på stället med front mot flaggan.

Fanvakt hälsar flagga genom att 1:e fanförare kommenderar: **Giv akt!** och blottar fanan samt därefter kommenderar: **Skyldra – gevär!** 2:e fanförare och andra med blottat sidogevär hälsar med stor salut. Hälsning upphör genom kommando: **I armen – gevär!** och sidogevär tas till ställning parad eller givakt.

Militär personal som går ombord eller lämnar örlogsfartyg över landgång eller fallrep ska hälsa på örlogsflagga vid passage av relingen. Om flaggan inte är hissad görs hälsning mot den plats där den brukar föras.

1.6. Utländsk nationsflagga och internationell flagga

Bild 1:3 Flagging med flera flaggor

Paradriktning är hur flaggorna ses från huvudsaklig riktning för åskådare.

Utländsk nationsflagga eller internationell flagga får föras på flaggstång inom eller i anslutning till ett militärt område när förbandet har officiellt utländskt besök eller besök från en internationell organisation.

- Vid ojämnt antal flaggstänger ska svensk flagga föras i mitten.
- Vid jämnt antal flaggstänger ska svensk flagga föras på den flaggstång som står till höger av de båda stängerna i mitten, om man står vänd i samma riktning som paradriktningen.

Utländska nationsflaggor och internationella flaggor placeras utgående från landets respektive organisationens namn på franska språket från hedersplatsen och utåt, varannan till höger och varannan till vänster, om man står vänd i paradriktningen. Utländska nationsflaggor ska placeras före internationella flaggor. På överblivna flaggstänger ska svensk tvärskuren flagga föras. I samband med övningar får placering ske utgående från namnet på engelska språket.

Utländsk nationsflagga eller internationell flagga får inte föras på halv stång om inte medgivande har lämnats av en officiell representant för vederbörande nation respektive organisation

Militär personal som bär uniform ska hälsa på utländsk nationsflagga och internationell flagga enligt vad som föreskrivs om hälsning på örlogsflagga.

1.7. Övrigt

1.7.1. Flaggvimpel

Flaggvimpel är en flaggduk i form av ett långt blå-gult band som smalnar av till en spets och hissas på flaggstång eller mast. *Försvarsmakten för inte vimpel med gult kors (så kallad korsvimpel)*. Flaggvimpeln förs med det blåa fältet uppåt. Flaggvimpelns längd ska vara en tredjedel av stångens höjd.

- Flaggvimpel får inte ersätta en örlogsflagga eller hissas på flaggstång avsedd för örlogsflagga.
- Flaggvimpel förs på flaggstång om tvärskuren flagga inte är hissad.
- Flaggvimpel får vara hissad efter solens nedgång.

REGLEMENTE

1.7.2. Flaggors och teckens förande på helikopter

När helikopter genomför förbiflygning i ceremoniella sammanhang får örlogsflagga eller tvärskuren svensk flagga föras under helikoptern under förutsättning att detta kan göras enligt för var tid gällande bestämmelser för flygsäkerheten.

1.7.3. Icke officiella flaggor

Icke officiell flagga, såsom förbands-, kompani- och liknande flagga, får föras på flaggstång inom ett militärt område enligt förbandschefs bestämmande. En sådan flagga får inte föras på en flaggstång som ingår i en grupp stänger där örlogsflagga, tvärskuren svensk flagga, utländsk nationsflagga, internationell- eller annan officiell flagga förs eller på en flaggstång i omedelbar närhet av en sådan grupp flaggstänger.

Ett förbands flagga bör utföras som en heraldisk flagga där duken återspeglar sköldebilden. Sådan flagga komponeras av statsheraldikern. Ett alternativ är att förbandets heraldiska vapen placeras i mitten på en vit duk vilket fungerar bra för vissa vapen.

1.7.4. Specialflaggor på bilar

Örlogsflagga i förminskad storlek kan monteras på personbil i samband med officiella utländska besök.

Flaggman som innehar befattning som överbefälhavare, chef operationsledningen, marinchef, chef för marintaktisk stab eller sjöstyrkechef, må föra amiralsflagga på personbil i vilken vederbörande chef färdas klädd i uniform.

Flagga på stång fästs på bilens kylare eller högra framskärm.

Vid utländskt besök av högre militär chef ska besökarens nationsflagga på stång fästas på bilens kylare eller den högra framskärmen. Om svensk generalsperson (flaggman) färdas i samma bil kan svensk örlogsflagga fästas på vänstra framskärmen.

- Fordonsflagga utförs i textil i storlek 20 x 35–40 cm.

2. Fälttecken

Bild 2:1 Norrbottens flygflottiljs fana

2.1. Allmänt

Fälttecken indelas i fanor, standar, dragonfanor och flaggor. Fälttecknet är förbandets främsta symbol och överlämnas i regel till förbandet av statschefen.

2.2. Historik

Bruket att föra fälttecken är mycket gammalt. Deras syfte var att utgöra en samlande symbol för förbandet och visa var det befann sig under strid. Under 1600-talet förminskades dukarna och fick i allt väsentligt det utseende de har idag. De kom vid infanteriet att benämnas fana och vid kavalleriet standar. Dragonerna, som ursprungligen var infanteri som förflyttades uppsittet men stred till fots, förde tvåtungade dukar som efterhand kom att benämnas dragonfanor. Fälttecknen har i en del fall försetts med namn på de fältslag som förbandet med framgång deltagit i.

Fälttecknen överlämnades under ceremoniella former till förbandet, varvid faneden svors. Soldaterna var med faneden knutna till sitt fälttecken och om det förlorades till fienden kunde kompaniets lojalitet ifrågasättas. Under början av 1700-talet började antalet fälttecken vid infanteriregementena att successivt minska, i Sverige till två fanor per bataljon (mellan 1714 och 1741). År 1819 minskades tilldelningen till en fana per bataljon och 1904 till en per regemente.

Fanor och standar har ofta förvarats i kyrkor när de inte var i användning vid truppförbanden. Under indelningsverkets dagar då utbildning och övningar förekom vid olika övningsplatser kunde fanan förvaras vid lägervakten. Sedan början på 1900-talet har den vanligaste förvaringsplatsen varit förbandschefens eller stabschefens tjänsterum.

Inom marinen används traditionellt benämningen flagga för örlogsflagga som förs som fälttecken.

Utformningen av fälttecknen hänför sig till bestämmelser från 1600-talet till de första försvarsgrensgemensamma föreskrifterna 1972. Flertalet av arméns fälttecken hänför sig till 1950 års sammanfattande bestämmelser (Fanor, standar m.m. för armén, Go nr 3500, sept. 29 1950). Amfibieförbandens (f.d. Kustartilleriets) fanor bestämdes i modell 1944. Flygvapnets fanor utformades som en egen typ 1938. Fälttecknen är handbroderade med intarsia på större fält.

REGLEMENTE

2.3. Grunder

2.3.1. Förband

Grundregeln är att varje förband (organisationsenhet) för ett officiellt fälttecken.

I samband med att förband i traditionshänseende sammanslagits har fälttecken överlämnats till det nya förbandet för att föras tillsammans. Detta ska principiellt pågå endast så länge som båda dukarna kan föras. När endera inte längre kan repareras ska förbandet tilldelas ett nytt fälttecken varvid den nya duken ska återspegla de upptagna traditionerna utan att den fastställda modellen därmed förändras.

Förband som ska föra flera fälttecken är:

Förband	Fälttecken
Livgardet	Livgardets fana (LG/inf).
	Livgardets standar (LG/kav).
	Svea livgardes livkompanis fana (förs endast av Livkompaniet)
Södra skånska regementet	Södra skånska regementets (P 7) fana.
	F.d. Skånska dragonbrigadens (MekB 8) standar.
Artilleriregementet	Artilleriregementets (A 9) standar.
	Artilleriregementets (A 9) fana.
	F.d. Wendes artilleriregementes (A 3) hedersstandar.
Ledningsregementet	Ledningsregementet (LedR) fana.
	F.d. Upplands signalregementes fana (=f.d. I 8 fana).
Marinbasen	Marinbasens flagga
	F.d. Karlskrona kustartilleriregementes fana

REGLEMENTE

2.3.2. Krigsförband

Som huvudregel gäller att krigsförband inom riket för sin organisationsenhets fälttecken.

Krigsförband som för fälttecken, som övertagits från föregångare för *bataljonsfana*. (T.ex.193. jägarbataljonen som för f.d. Norrlands dragonregementes dragonfana).

I utlandet insatt krigsförband (förband för internationell tjänst):

- För svensk tretungad fana med statschefens namnchiffer som fanspets som fälttecken.
- Förbandschef som önskar föra ordinarie fälttecken (annat än tretungad svensk fana) vid insats utom riket ska av protokollära skäl hemställa om tillstånd vid HKV.

Krigsförband får föra kompanitecken på bataljons och kompaninivå. Sådan fana är inte officiellt fälttecken och ska endast föras intern och utan fanvakt.

2.3.3. Hemvärnet

Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkornas officiella fälttecken är hemvärnsfana.

Hemvärnsbataljon för som bataljonsfana f.d. landskapsregementes fälttecken eller tretungad svensk fana (efterhand bör dessa föras med hemvärnets fanspets).

Hemvärnsförband får föra kompanitecken på bataljons och kompaninivå. Sådan fana är inte officiellt fälttecken och ska endast föras intern och utan fanvakt.

2.4. Tilldelning

2.4.1. Fana

Bild 2:2 Skaraborgs regementes fana

Fana tilldelas normalt organisationsenheter tillhörande:

- Mekaniserade förband och skytteförband
- Ingenjörsförband
- Ledningsförband
- Underhållsförband
- Amfibieregementet

REGLEMENTE

- Flygflottiljer
- Vissa försvarsmaktsgemensamma förband, centrum och skolor.
- Hemvärnsförband (för f.d. landskapsregementes fana som "bataljonsfana").

2.4.2. Standar

Bild 2:3 Livgardets standar

Bild 2:4 Artilleriregementets standar

Standar tilldelas normalt:

- Kavalleriförband
- Artilleriförband
- Luftvärnsförband

2.4.3. Dragonfana

Bild 2:5 F.d. Norrlands dragoners dragonfana, 193. jägarbataljonens bataljonsfana

Dragonfana tilldelas normalt:

- Kavalleriförband med traditioner från dragoner (193.jbat)
- Försvarsmaktens specialförband (SOG).

2.4.4. Tretungad fana

Tretungad svensk fana tilldelas normalt:

- Centrum och skolor.
- Krigsförband och sammansatta förband (stridsgrupp motsv.) vid insats utom riket.
- Hemvärnsförband (om de inte för f.d. landskapsregementes fana som bataljonsfana).

REGLEMENTE

2.4.5. Tretungad svensk flagga

Tretungad svensk flagga tilldelas normalt:

- Flottans förband
- Sjöstridsskolan
- Marinbasen
- Marina krigsförband vid insats utanför riket.

2.5. Utformning

2.5.1. Duk

Fana

Fanduk tillverkas av ett lager sidenkypert eller annat kvalitativt godtagbart tyg. Den har, fäst vid fanstången, en höjd av 140 cm och en fri längd av 160 cm. Eventuell bård för segernamn är 15 cm hög.

Tretungad flagga som fanduk har en höjd av 90 cm och utförs i de proportioner som föreskrivs i lag om Sveriges flagga.

Standar

Standardduk tillverkas av två lager sidendamast eller annat kvalitativt godtagbart tyg, invändigt fodrat med lärft, samt är försedd med en 6 cm bred frans som normalt utförs i samma färg som duken. Duken har, fäst vid stången, en höjd och fri längd av 64 cm utom fransen. Bård med segernamn är vid en namnrad 7 cm hög och vid två eller tre namnrader 10 cm hög.

Dragonfana

Duk till dragonfana tillverkas av två lager mönstrat natursiden eller annat kvalitativt godtagbart tyg, invändigt fodrad med lärft, samt är försedd med en 6 cm bred frans som normalt utförs i samma färg som duken. Duken har, fäst vid stången, en höjd av 68 cm och en fri längd av 64 cm på dukens mitt och 103 cm längs kanterna, fransen oräknad. Bård med segernamn är vid en namnrad 7 cm hög och vid två eller tre namnrader 10 cm hög.

Utsmyckning

Utsmyckning av fana, standar och dragonfana sker med olika tekniker i handbrodyr.

Dukens utsmyckning med vapen och segernamn gäller såväl in- som utsida. Utsidans vapenbild ska vara spegelvänd mot insidans. På fanor ska text med segernamn likaledes vara spegelvänd på utsidan men på standar och dragonfana rättvänd.

I förekommande fall bör tomma hörn på duken utnyttjas för eventuella traditionsförbands vapenbilder.

Förband (motsv.)

Livgardet, Livregementets husarer och förband som för traditionerna vidare från Livregementets grenadjärer och Livgrenadjärregementet

Vapenbild

Stora riksvapnet utan mantel

Färg på duken

Vit duk

REGLEMENTE

Kavalleri- och mekaniserade förband samt hemvärnsförband som för traditioner från f.d. landskapsregemente.	Landskapets vapenbild	Varierar
Artilleri-, luftvärns- och ledningsförband	I mitten tre gula öppna kronor, ordnade två och en, i övre inre hörnet broderas respektive förbands vapenbild. På artilleriets och luftvärnets standar ska dessutom respektive truppslagsemlen fästas i övriga hörn.	Blå duk
Ingenjörsförband	I mitten tre gula öppna kronor, ordnade två och en, i övre inre hörnet anbringas organisationsenhetens vapenbild.	Svart eller blå duk
Logistikförband	I mitten det krönte lilla riksvapnet, omgivet av vita strålar och tungor. I övre inre hörnet broderas respektive förbands vapenbild.	Blå duk
Amfibieförband	I mitten f.d. kustartilleriets vapenbild i gult, upptagande hela duken. I övre inre hörnet broderas respektive organisationsenhetens vapenbild.	Röd duk
Flygvapenförband	I mitten flygvapnets vapenbild i gult, upptagande hela duken. I övre inre hörnet broderas respektive förbands vapenbild.	Blå duk
Övriga enheter	Heraldik från förbandet Försvarsmaktsgemensamma organisationsenheter för ett stolpvis ställt svärd på fandumen. Skolor för lagerkransade heraldiska vapen.	Varierar

REGLEMENTE

2.5.2. Spets

Fanspets är av förgylld mässing, holken slät, bladet genombrutet och försett med krönt namnchiffer för den statschef under vars regeringstid fanan tilldelats. Fana för högvakten vid Kungl. Slottet i Stockholm har fanspets med namnchiffer för den regerande statschefen. Spetsen är 28 cm lång, blad och holk, väl sammanskruvade, vardera 14 cm.

Fanor för hemvärnsförbanden (hemvärnsfana, bataljonsfana och tretungad fana) har spets av förgylld mässing visande hemvärnets vapenbild. Spetsen är 25 cm lång, bladet 13 cm och holken 12 cm. Bataljonsfana (f.d. landskapsregementes fana) fört av hemvärnsförband men har normalt spets med kungligt namnchiffer men förses vid nyanskaffning med hemvärnets fanspets.

- Spetsarnas blad är skruvade i holkarna och löstagbara.
- Organisationsenhetens namn och årtal för tilldelning graveras på holken.

Bild 2:6 Fanspets m/74 och knut för fanband

Bild 2:7 Hemvärnets fanspets

2.5.3. Fanstång

Fanstång utförs av trä och är 280 cm lång, spets och doppsko inräknade, samt har en diameter av 35 mm. Stången är av vitlackerad furu samt delbar genom att en låsmekanism (bajonettfattning motsv.) frigör respektive låser stångens delar.

Stång till standar och dragonfana utförs av trä, är sexräfflad och har urtag för handen. Stången är 270 cm lång, spets och doppsko inräknad. Stången är av vitlackerad furu och i regel delbar. Övre delen är försedd med löpande bärring med armrem av vitt läder.

På fana för svensk styrka i internationell tjänst anges i löpande följd beteckning och årtal för respektive förband på en eller flera silverplåtar som fästs på stången under fandukens nedre kant.

REGLEMENTE

2.5.4. Doppsko

Doppsko är av förgylld mässing och 25 cm lång.

Uppgifter om vem som överlämnade fanan, årtal m.m. graveras på doppskon.

2.5.5. Fanband

Fanband knyts på mitten runt spetsens holk på fanor utom tretungad svensk fana/flagga.

Tillverkas av natursiden eller annat kvalitativt godtagbart tyg med halva bredden blå och halva gul samt avslutas med en 10 cm lång frans av gult silke. Fanband är 24 cm brett och 280 cm långt.

2.5.6. Kordong

Tillverkas som ett snöre av flätat blått natursilke och guld samt i båda ändarna tofsar av blått natursilke och buljoner i gulddrageri. Kordongen är 2 x 70 cm lång.

Kordong knyts runt holken under bladets nedersta del på standar och dragonfana.

2.5.7. Fodral

Fodral utförs av impregnerat tyg samt förstärks i toppen med skoning av läder eller jämförbart material. Fodral förses med fickor för spets (övre ficka) och fanband/kordong (undre ficka).

- På undre fickans lock fästs bokstavs- och nummerbeteckning (motsv.) för vederbörande organisationsenhet (motsv.). För svensk styrka i internationell tjänst är beteckningen tre gula öppna kronor ordnade två och en.
- Fodral av enklare utförande får användas.

2.6. Segernamn

Överbefälhavaren beslutar om fälttecken ska förses med segernamn.

Som segernamn förekommer endast namn på fältslag eller krigsoperation som haft betydelse för Sverige och dess historiska utveckling eller, från operativ synpunkt, för fälttåget. I synnerliga undantagsfall förekommer namn på andra slag och strider i vilka svenska förband visat stor stridsduglighet och tapperhet.

2.6.1. Riktlinjer för beslut om tilldelning

- Slaget eller striden ska ha inneburit en otvivelaktig svensk framgång.
- Det aktuella förbandet eller ett förband till vilket detta obestriddligen kan betraktas som arvtagare (för traditionerna vidare från) har deltagit i slaget eller krigsoperationen.
- Förbandet har på ett berömligt sätt har löst sin uppgift och bidragit till den framgångsrika utvecklingen av företaget.

2.6.2. Placering

- På fanor med stora riksvapnet ska respektive segernamn utföras på vågrät rad och placeras så att de omger vapnet.
- På standar och dragonfanor får segernamn placeras samlat på dukens yttre sida.

REGLEMENTE

- På övriga fälttecken sammanhålls segernamnen i en eller flera vågräta rader inom en avgränsad bård utmed fanans överkant.
- Bården och segernamnen ska utföras i färger som är ombytta i förhållande till dukens två huvudfärger.
- På f.d. Älvsborgs regementes fana placeras segernamnen utan särskild bård direkt på den översta våden.
- I de fall H.M. Konungen under fältslag, strid eller krigsoperation personligen fört det omedelbara befälet över förbandet ska en kunglig krona placeras i anslutning till segernamnet.
- På svensk tretungad flagga sätts inte segernamn.

2.7. Fästning av duk

Fanduken viras runt stängen och fästs med en rad mässingstennlikor varunder ett spikband läggs. Tännlikorna spikas med 4 cm avstånd. Fanduken viras mot ett fästband och utåt runt Standar- och dragonfanans duk fästs med tre rader tännlikor (3,5 cm avstånd).

2.8. Användande

2.8.1. Fälttecken

Fälttecken förs enligt gällande bestämmelser.

De har ett stort ekonomiskt och kulturellt värde samtidigt som de är bruksföremål och ska därför brukas under gynnsamma väderförhållanden vid parader där förbandschef så anbefaller och vid statsceremonier.

2.8.2. Vaktfana

Vaktfana är en kopia i enklare utförande och ska ersätta ordinarie fälttecken vid otjänlig väderlek (stark blåst, regn m.m.) och ovillkorligen vid paradering med fordon

Vaktfana får inte föras samtidigt med ordinarie fana vare sig förbandet uppträder samlat eller på skilda platser.

2.8.3. Sorgtecken

Fälttecken som används under tid då förbandets personal bär sorgtecken i samband med statschefens eller dennes gemåls frånfälle ska vara försedd med sorgflor. Sorgflor får inte anläggas vid annat tillfälle. Floret ska vara 20 cm brett och 210 cm långt och fästs tillsammans med fanband eller kordong runt fanspetsens holk.

2.9. Transport och förvaring

2.9.1. Transport

Fana transporteras hoprullad i fodral eller transportlåda:

- Hoprullning sker med skyddsduk av mjukt bomullstyg av motsvarande bredd som fanduken.
- Fanband respektive kordong tas av och förvaras i den särskilda fickan på fodralet (saknas sådan ficka rullas fanbandet och kordongen med duken).
- Spetsens blad skruvas av och förvaras i den särskilda fickan på fodralet (saknas sådan ficka får spetsen sitta kvar i holken).
- Fanan ska omedelbart efter användning där duken blivit fuktig hängas upp på tork med stången vågrätt och duken fritt hängande.
- Våt/fuktig fana får inte förvaras hoprullad i fodral.
- Vid hantering av fanduken (hoprullning inför transporter m.m.) ska vita textiltvantar bäras.
- Vid längre transporter brukas transportlåda.

2.9.2. Förvaring

Äldre fälttecken är museiföremål som deponerats av Statens försvarshistoriska museer (SFHM) eller som på andra grunder förvaras vid förband får inte användas vare sig utomhus eller inomhus och ska förvaras enligt de bestämmelser som meddelas av SFHM.

Fana i bruk ska normalt förvaras upphängd i monter:

- Stången ska vara lagd vågrätt.
- Duken ska vara torr, vara helt utvecklad och hänga fritt.
- Montern ska ha god skyddsförmåga mot framför allt damm och ljus.

Fana (standar, dragonfana) förvarad hoprullad i fodral:

- Såväl fanduk som fodral ska vara helt torra
- Fanduken ska utan hård dragning rullas på ett rent och plant underlag.

Vid förvaring av fana ska vidare iakttas att:

- Luften i förvaringsrummet inte är fuktig eller varmare än +25 °C.
- Förvaring inte sker i omedelbar närhet av värmekälla.
- Duken inte konstant utsätts för solljus eller annat starkt direkt ljus.
 - o Särskild belysning i form av strålkastare får avge max 50 lux.

REGLEMENTE

2.10. Nyanskaffning

Befintliga fälttecken nyanskaffas när reparation inte längre ger tillräcklig hållbarhet. Reparation genom att befintlig utsmyckning flyttas till ny duk får inte genomföras. Statens försvarshistoriska museer (SFHM) avgör när en fana inte längre kan repareras.

2.10.1. *Processbeskrivning*

- Förband inleder anskaffningen genom att vid Högkvarteret (HKV) begära ny fana. Anskaffning kan även inledas på förslag av SFHM när befintligt fälttecken inte längre kan repareras.
- HKV beslutar om anskaffning av modellritning genom SFHM försorg. Förbandet inleder dialog om budgetering för investeringsmedel.
- Försvarets traditionsnämnd (TradN) bereder modellritningens utseende och ger Försvarmakten råd om utformning.
- HKV i samråd med förbandet och med TradN råd som stöd, fastställer modellritningen och beslutar om att förbandet får genomföra anskaffning.
- SFHM lämnar offert på fälttecknet och förbandet säkerställer att investeringsmedel är budgeterade och beställer fälttecknet av SFHM.
- Fälttecknet ska efter eventuell fanspikningsceremoni levereras till FM varefter det överlämnas till förbandet enligt särskild ceremoni.

2.10.2. *Spikningsceremoni*

Traditionen går tillbaka till 1600-talet men låg under många år i träda innan den återupptogs 2007.

När fälttecknets dekorationer är färdigställda brukar vanligen infästningen mot fan/standarstången ske under högtidliga former. Armémuseum förbereder ceremonin och förbandschefen fastställer genomförandet i samråd med Armémuseum. Förbandschefen med representanter för förbandet genomför spikningen.

- Förbandschefen spikar den första tännliken.
- Det har efterhand utvecklats en praxis att förbandet deltar med både befäl och meniga uttagna för att få en bred representation från förbandets krigsförband och enheter.

Vid ceremonin deltar som åskådare representanter för Armémuseum, Försvarets traditionsnämnd, representant från respektive stridskraftsledning, fanritningens konstnär och vanligen de brodöser som arbetat med fanan.

REGLEMENTE

2.10.3. Överlämning av fälttecken

Organisationsenheten tar underhandskontakt med Kommendantstaben i Stockholm för att klargöra förutsättningarna för att få fälttecknet överlämnat av statschefen.

Kommendantstaben ger efter kontakt med H.M. Konungens stab de anvisningar som förbandet behöver för en formell hemställan.

Nytt fälttecken överlämnas av statschefen eller på dennes uppdrag av annan kunglig person. Om detta inte är möjligt kan det överlämnas av överbefälhavaren eller av den generalsperson eller flaggman denne utser.

När ny fana överlämnats ska, i förekommande fall, den gamla fanan tillsammans med eventuell vaktfana snarast överföras till Statens försvarshistoriska museer. Om förbandet önskar få det äldre fälttecknet som deposition skickas en framställan om detta till Statens försvarshistoriska museer.

2.10.4. Registrering

Samtliga fälttecken med tillbehör registreras i redovisningssystem och tas ut som organisationslån (motsv.).

F-benämning	F-beteckning	Anmärkning
FANA	M7680-551010	Fälttecken
FANA INTERIMS	M7680-552000	Vaktfana
STANDAR	M7680-651010	Fälttecken
STANDAR INTERIMS	M7680-656000	Vaktstandar
TRANSPORTLÅDA FANOR	M7680-990299	FMV, specialemballage
STANDARSTÅNG 300CM	M7680-990259	Vid SFHM
STANDARSTÅNG 270CM	M7680-990249	Vid SFHM
STANDARSPETS	M7680-990239	Vid SFHM
STANDARKORDONG	M7680-990219	Snörmakeriarbete
SKYDDSDUK F STANDAR	M7680-990209	Vid SFHM
FANSTÅNG 280CM	M7680-990199	Vid SFHM
FANSTÅNG 300CM	M7680-990189	Vid SFHM
TPLÅDA F FANA	M7680-990179	FMV, specialemballage
FANSPETS	M7680-990169	Vid SFHM
FANBAND 280CM	M7680-990159	Kravatt
FANBAND 240CM	M7680-990149	Vid SFHM
SKYDDSDUK F FANA	M7680-990139	Vid SFHM
FODRAL F FANA	M7680-990129	Vid SFHM

REGLEMENTE

2.11. Fastställda fälttecken, bataljonsfanor och kompanifanor

2.11.1. Livgardet

Fälttecken

Livgardet fana

Bild 2:8

På vit duk i mitten stora riksvapnet utan mantel enligt lag om Sveriges riksvapen. I vardera hörnet en kunglig gul krona med rött foder. Segernamn i gult vågrätt placerade ovanför och under riksvapnet.

Befrielsekriget 1521, Rhen 1631, Lützen 1632, Warszawa 1656, Tåget över Bält 1658, Halmstad 1676, Lund 1676, Landskrona 1677, Narva 1700, Düna 1701, Kliszow 1702, Holovczyn 1708/under kunglig krona, Svensksund 1790.

standar

Bild 2:9

På vit duk i mitten stora riksvapnet utan mantel enligt lag om Sveriges riksvapen. I vardera hörnet en kunglig gul krona med rött foder. På framsidan segernamn i gult vågrätt placerade samt i vardera hörnet tre öppna gula kronor ställda två och en. Vit frans.

Lützen 1632, Oldendorf 1633, Oldendorf 1633, Wittstock 1636, Leipzig 1642, Warszawa 1656, Fredriksodde 1658, Tåget över Bält 1658, Halmstad 1676, Lund 1676/under kunglig krona, Landskrona 1677, Düna 1701, Kliszow 1702, Pultusk 1703, Holovczyn 1708, Hälsingborg 1710, Svensksund 1790.

Livkompaniets standar

Bild 2:10

På vit duk i mitten Konung Carl XV:s krönte namnchiffer omgivet av tre öppna kronor, allt i guld och med rött foder i den kungliga kronan. Frans av guldtråd.

REGLEMENTE

Bataljonsfanor

**FM centrum för
internationell
utbildningsverksamhet
(SWEDINT)**

Bild 2:11

På blå duk i mitten tre öppna kronor ställda två och en. I övre inre hörnet ett av en lagerkvist omlindat stolpvis ställt svärd, allt i gult.

**23.hvbat
24.hvbat
25.hvbat
26.hvbat**

Tretungad svensk flagga.

17.hvbat

f.d. Dalregementet

Bild 2:12

På blå duk landskapet Dalarnas vapenbild; två korslagda gula dalpilar med vita spetsar, mellan dessa en öppen gul krona. På gul bård i fanans överkant, segernamn i blått.

Lützen 1632, Leipzig 1642, Lund 1676, Landskrona 1677, Narva 1700, Düna 1701, Kliszow 1702, Holovczyn 1708, Malatitze 1708, Gadebusch 1712.

18.hvbat

f.d. Hälsinge regemente

Bild 2:13

Duk fyrstyckad i svart och vitt visande landskapet Hälsinglands vapenbild; en upprest gul bock med röd beväring. På gul bård i fanans överkant, segernamn i svart. *Novgorod 1611, Warszawa 1656, Fredriksodde 1657, Tåget över Bält 1658, Lund 1676, Landskrona 1677, Narva 1700, Düna 1701, Jakobstadt 1704, Gemäuerthof 1705, Gadebusch 1712.*

REGLEMENTE

2.11.2. Norrbottens regemente (I 19)

Fälttecken

I 19

Bild 2:14

På blå duk landskapet Västerbottens vapenbild; en springande vit ren med röd beväring åtföljd av sexton sexuddiga gula stjärnor. På vit bård i fanans överkant segernamn i blått och närmast stängen landskapet Lapplands vapenbild; en röd vildman med grön björklövskrans på huvudet och runt länderna, hållande en gul klubba på högra axeln. *Landskrona 1677, Duna 1701, Kliszow 1702, Fraustadt 1706, Malatitze 1708, Strömstad 1717.*

Bataljonsfanor

191.mekbat

f.d. Norrbottens
pansarbataljon

Bild 2:15

På blå duk landskapet Västerbottens vapenbild; en springande vit ren med röd beväring åtföljd av sexton sexuddiga gula stjärnor. Blå frans.

193.jbat

f.d. Norrlands
dragonregemente

Bild 2:16

På kluven blå duk landskapet Jämtlands vapenbild; en gående vit älg, angripen på ryggen av en lyftande falk och framifrån av en upprest hund, båda gula. På vit bård i fanans överkant segernamn i blått. Blå frans. *Nowodwor 1655.*

10.hvbat

f.d. Lapplands
jägarregemente

Bild 2:17

På grön duk förbandets vapenbild; ett med öppen krona krönt avslitet varghuvud omgivet av en av björklöv bildad ring, allt i gult. I övre inre hörnet f.d. Kiruna försvarsområdes (fo 66) vapenbild; kluven, i vitt fält en upprest svart björn med röd beväring och i rött fält tre stolpvis ställda vita horn.

REGLEMENTE

11.hvbat

f.d. Norrbottens gränsjägare

Bild 2:18

På gul duk förbandets vapenbild; en upprest svart björn med röd beväring och med ett rött svärd i högra framramen.

12.hvbat

f.d. Norrbottens försvarsområde

Bild 2:19

”På vit duk staden Bodens vapenbild; en röd krenelerad mur med porttorn. I övre inre hörnet renen i landskapet Västerbottens vapenbild; blå med röd beväring.

13.hvbat

f.d. Västerbottens regemente

Bild 2:20

På vit duk landskapet Lapplands vapenbild; en röd vildman med grön björklövskrans på huvudet och runt länderna, hållande en gul klubba på högra axeln. På röd bård i fanans överkant segernamn i vitt.
Landskrona 1677, Duna 1701, Kliszow 1702, Fraustadt 1706, Malatitze 1708, Strömstad 1717.

14.hvbat

f.d. Jämtlands fältjägarregemente

Bild 2:21

På blå duk landskapet Jämtlands vapenbild; en gående vit älg, angripen på ryggen av en lyftande falk och framifrån av en upprest hund, båda gula; samtliga djur med röd beväring. På vit bård i fanans överkant segernamn i blått.
Nowodwor 1655.

15.hvbat

f.d. Västernorrlands regemente

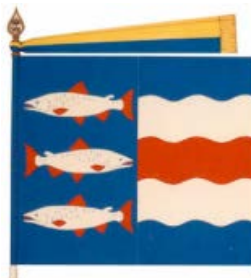

Bild 2:22

På kluven duk i första fältet landskapet Ångermanlands vapenbild; i blått tre vita laxar med röd beväring varav den mellersta vänsterställd samt i andra fältet landskapet Medelpads vapenbild; med vågskuror fyra gånger delat av blått, vitt, rött, vitt och blått.

16.hvbat

f.d. Härnösands kustartilleriregemente

Bild saknas
Bild 2:23

REGLEMENTE

Kompanifanor

191. mekaniserade bataljonen

Bataljonen för f.d. Norrbottens pansarbataljons standar som bataljonsfana.

1910.st-/ustkomp	1911.pskkomp	1912.strvkomp
Bild saknas <i>Bild 2:24</i>	Bild saknas <i>Bild 2:25</i>	Bild saknas <i>Bild 2:26</i>
1913.strvkomp	1914.strvkomp	1915.trkomp
Bild saknas <i>Bild 2:27</i>	Bild saknas <i>Bild 2:28</i>	Bild saknas <i>Bild 2:29</i>

192. mekaniserade bataljonen

Bataljonen för en kopia av högre kvalité (tryckt) av f.d. Norrbottens pansarbataljons standar med en romersk II i övre inre hörnet. Förs med neutral fanspets och utan kordong.

1920.st-/ustkomp *Ålvsby kompani*

Bild 2:30

1921.pskkomp *Kalix kompani*

Bild 2:31

1922.pskkomp *Piteå kompani*

Bild 2:32

1923.strvkomp *Torneå kompani*

Bild saknas

Bild 2:33

1924.strvkomp *Råneå kompani*

Bild saknas

Bild 2:34

1925.trkomp *Jokkmokk kompani*

Bild 2:35

193. jägarbataljonen

Umeå skvadron

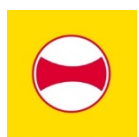

Bild 2:36

Frösö skvadron

Bild 2:37

Arvidsjaur skvadron

Bild 2:38

Alsens skvadron

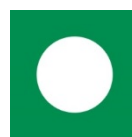

Bild 2:39

REGLEMENTE

2.11.3. Livregementets husarer (K 3)

Fälttecken

K 3

Bild 2:40

På vit duk i mitten stora riksvapnet utan mantel enligt lag om Sveriges riksvapen. I vardera hörnet en tre öppna gula kronor ställda två och en. Segernamn i gult vågrätt placerade ovanför och under riksvapnet. Gul frans.

Lützen 1632, Wittstock 1636, Leipzig 1642, Warszawa 1656, Fredriksodde 1657, Tåget över Bält 1658, Halmstad 1676, Lund 1676/ under kunglig krona, Landskrona 1677, Düna 1701, Kliszow 1702, Holovczyn 1708, Hälsingborg 1710.

Bataljonsfanor

323.fskjskv

f.d. Fallskärmsjägarskolan

Bild 2:41

På vinröd duk skolans vapenbild; en utspänd fallskärm lagd på en öppen lagerkrans samt i nedre hörnen årtalet 1952 uppdelat med två siffror i vardera hörnet, allt i gult.

19.hvbat

f.d. Värmlands regemente

Bild 2:42

På gul duk den fläktä örnen i landskapet Värmlands vapenbild; svart med röd beväring. På svart bård i fanans överkant segernamn i gult. *Fredriksodde 1657, Tåget över Bält 1658, Lund 1676, Landskrona 1677, Narva 1700, Düna 1701, Kliszow 1702, Fraustat 1706, Holovczyn 1708, Malatitze 1708, Gadebusch 1712.*

20.hvbat

f.d. Livregementets
grenadjärer

Bild 2:43

På vit duk i mitten stora riksvapnet utan mantel enligt lag om Sveriges riksvapen. I vardera hörnet tre öppna gula kronor ställda två och en. Segernamn i gult vågrätt placerade runt riksvapnet. *Lützen 1632, Oldendorf 1633, Wittstock 1636, Leipzig 1642, Warszawa 1656, Fredriksodde 1657, Tåget över Bält 1658, Lund 1676/under kunglig krona, Landskrona 1677, Narva 1700, Düna 1701, Kliszow 1702, Fraustat 1706, Holovczyn 1708, Malatitze 1708, Hälsingborg 1710, Gadebusch 1712, Svensksund 1790.*

REGLEMENTE

Kompanifanor

Depå

GU Karlsborg
Livskvadron

Bild 2:44

GU Villingsberg
Arboga skvadron

Bild 2:45

31. lätta skyttebataljonen (31.lskbat)

310. skvadron
Örebro skvadron

Bild 2:46

311. skvadron
Vadsbo skvadron

Bild 2:47

312. skvadron
Valla skvadron

Bild 2:48

32. underrättelsebataljonen (32.undbat)

320. skvadron
V Nerike skvadron

Bild 2:49

321. skvadron
Ö Nerike skvadron

Bild 2:50

322. skvadron
Sanna skvadron

Bild 2:51

323. skvadron
Fallskärmsjägarskvadron

Bild 2:52

REGLEMENTE

2.11.4. Skaraborgs regemente (P 4)

Fälttecken

P 4

Bild 2:53

På duk ginstyckad svart och gul landskapet Västergötlands vapenbild; ett upprest lejon av motsatta tinkturer med röd beväring, i övre vänstra och nedre högra hörnet av det svarta fältet åtföljt av en sexuddig vit stjärna. På gul bård i fanans överkant segernamn i svart. *Varberg 1565, Narva 1581, Lützen 1632, Leipzig 1642, Warszawa 1656, Lund 1676, Landskrona 1677, Malatitze 1708.*

Bataljonsfanor

38.hvbat

39.hvbat

Tretungad svensk flagga.

40.hvbat

f.d. Bohusläns regemente

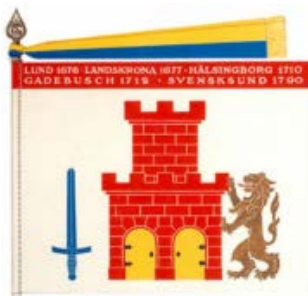

Bild 2:54

På vit duk landskapet Bohusläns vapenbild; en krenelerad röd fästning med gula portar och svarta gångjärn och lås, åtföljt på ömse sidor av ett stolpvis ställt blått svärd och ett upprest gult lejon. På röd bård i fanans överkant segernamn i vitt.

Lund 1676, Landskrona 1677, Hälsingborg 1710, Gadebusch 1712, Svensksund 1790

Kompanifanor

2. brigadstaben (2.brigstab)

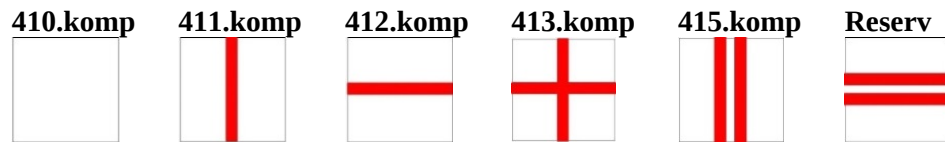
Bild 2:55

REGLEMENTE

41. mekaniserade bataljonen (41.mekbat)

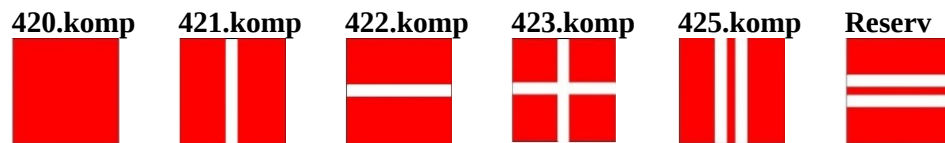
Bild 2:56

42. mekaniserade bataljonen (42.mekbat)

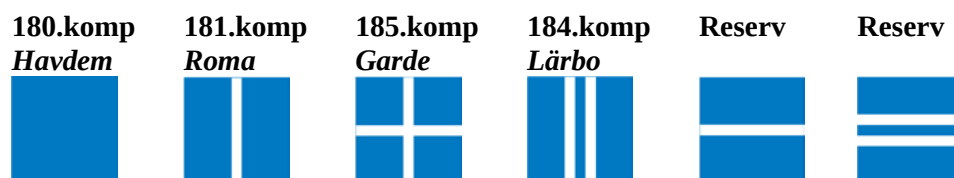
Bild 2:57

18. stridsgruppen (18.stridsgrp)

Bild 2:58

1. tungtransportkompaniet (1.tungtpkomp)

REGLEMENTE

2.11.5. Södra skånska regementet (P 7)

Fälttecken

P 7

fana

Bild 2:59

På gul duk landskapet Skånes vapenbild; ett med öppen blå krona krönt avslitet rött griphuvud.

standar

f.d. Skånska
dragonbrigaden

Bild 2:60

På gul duk landskapet Skånes vapenbild; ett med öppen röd krona krönt avslitet svart griphuvud. På svart bård i standarets överkant segernamn i gult. Gul frans.

Lund 1676, Landskrona 1677, Kliszow 1702, Pultusk 1703/under kunglig krona, Punitz 1704, Fraustadt 1706, Rajovka 1708, Bornhöft 1803.

Bataljonsfanor

46.hvbat

47.hvbat

48.hvbat

49.hvbat

Tretungad svensk flagga.

Kompanifanor

Exempel på kompanifanor vid P 7.

Bild 2:61 Bataljon

Bild 2:62 Kompani

REGLEMENTE

2.11.6. Artilleriregementet (A 9)

Fälttecken

A 9 standar

Bild 2:63

På blå duk i mitten tre öppna gula kronor ställda två och en. I övre inre hörnet landskapet Värmlands vapenbild; en fläkt vit örn över ett järntecken, i nedre inre hörnet landskapet Smålands vapenbild; ett upprest gult lejon med röd beväring, hållande ett spänt armborst, i övre yttre hörnet en gul lindorm med röd beväring samt i nedre yttre hörnet landskapet Gotlands vapenbild; en stående vit vädur med gul beväring bärande en korsprydd gul stång med rött baner med bård och flikar i gult. På fransidan segernamn i gult och i samtliga hörn två korslagda gula kanoneldrör av äldre modell. Blå frans.

Breitenfeld 1631, Lech 1632, Lützen 1632, Jankowitz 1645, Tåget över Bält 1658, Helsingborg 1710, Gadebusch 1712, Svensksund 1790.

91.artbat

f.d. Norrlands
artilleribataljons
fana

Bild 2:64

På blå duk i mitten tre öppna gula kronor ställda två och en. I övre inre hörnet Bodens kommuns vapenbild; en krenelerad vit mur med porttorn, i nedre inre hörnet två korslagda gula kanoneldrör av äldre modell, i övre yttre hörnet renen i landskapet Västerbottens vapenbild; vit med röd beväring samt i nedre yttre hörnet landskapet Jämtlands vapenbild; en gående vit älg, angripen på ryggen av en lyftande falk och framifrån av en upprest hund, båda gula; samtliga djur med röd beväring.

92.artbat

f.d. Wendes
artilleriregemente
hedersstandar

Bild 2:65

På vit duk ett med kunglig krona krönt vingat blixtknippe om vilket en hand griper, vingarna bruna, krona och blixtknippe i gult. I vardera hörnet en snedställd öppen gul krona. Segernamn i gult på standarets tre nedre sidor. Frans i vitt och gult.

Grossbehren 1813, Dennewitz 1813, Leipzig 1813.

REGLEMENTE

Bataljonsfana

Artilleriets stridsskola
(ArtSS)

Tretungad svensk flagga.

Kompanifanor

A 9 brukar A 8 gamla kompanifanor symboliserande de olika forten i Bodens fästning.
(Klinten, Åberget, Rödberget, Gammelängsberget och Degerberget.)

2.11.7. Luftvärnsregementet (Lv 6)

Fälttecken

Lv 6

Bild 2:66

På blå duk i mitten tre gula öppna kronor ställda två och en. I övre inre hörnet förbandets förutvarande vapenbild; ett med öppen krona krönt gående gult lejon hållande ett vitt svärd samt en gulkantad blå sköld med tre öppna kronor ställda två och en, i nedre inre hörnet Stockholms stads vapenbild; ett gult S:t Erikshuvud, i övre yttre hörnet landskapet Gotlands vapenbild; en stående vit vädur med gul beväring bärande en korsprydd gul stång med rött baner med bård och flikar i gult samt i nedre yttre hörnet staden Sundsvalls vapenbild; en stormhatt över två korslagda muskötgafflar, allt i vitt. På framsidan i mitten tre öppna gula kronor ställda två och en, i övre inre hörnet två korslagda kanoneldrör av äldre modell samt i övriga hörn luftvärnets vapenbild; två korslagda vingade kanoneldrör av äldre modell, allt i gult. Blå frans.

Bataljonsfana

45.hvbat

f.d. Hallands regemente

Bild 2:67

På blå duk landskapet Hallands vapenbild; ett upprest vitt lejon med röd beväring. På vit bård i fanans överkant segernamn i blått.
Lützen 1632, Leipzig 1642, Lund 1676, Gadebusch 1712.

REGLEMENTE

2.11.8. Göta ingenjörregemente (Ing 2)

Fälttecken

Ing 2

Bild 2:68

På svart duk i mitten tre öppna gula kronor ställda två och en. I övre inre hörnet regementets vapenbild; i blått fält med tre ginbalksvisa gående vita strömmar, ett med öppen krona krönt gult lejon med röd beväring. Skölden lagd över en femuddig stjärna omgiven av ett nedåtriktat strålknippe. I gul bård på fanans överkant segernamn i svart och åtföljda till höger av landskapet Smålands vapenbild; ett upprest lejon hållande ett armborst och till vänster av staden Jönköpings vapenbild; en från en av en vågskura bildad stam uppskjutande krenelerad borg med tre torn, det mittersta högst, båda röda. *Varberg 1565, Narva 1581, Breitenfeld 1631, Lützen 1632, Wittstock 1636, Warszawa 1656, Tåget över Bält 1658, Landskrona 1677, Kliszow 1702, Warszawa 1705, Fraustadt 1706, Holowczyn 1708, Malatitze 1708, Helsingborg 1710, Valkeala 1790*

Bataljonsfanor

33.hvbat

f.d. Smålands regemente
(I 12/Fo 17)

Bild 2:69

Fänduk kvadrerad och visande regementets vapenbild; i första och fjärde fälten landskapet Smålands vapenbild; i gult ett upprest rött lejon med blå beväring hållande ett rött armborst med vit pilspets samt båge, sträng och avtryckare svarta, i andra och fjärde fältet staden Jönköpings vapenbild; i rött en från en av en vågskura bildad blå stam uppskjutande vit borg med tre krenelerade torn, fönster och portar svarta samt upphissat vitt portgaller. På röd bård i fanans överkant segernamn i gult. *Lützen 1632, Wittstock 1636, Warszawa 1656, Landskrona 1677, Kliszow 1702, Malatitze 1708, Hälsingborg 1710.*

F.d. Väg- och
vattenbyggnadskårens fana

—

—

REGLEMENTE

Kompanifanor

21. ingenjörbataljonen

21.ingbat

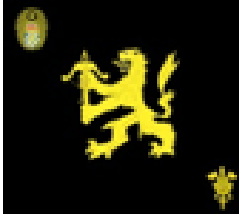

Bild 2:70

211.stab-trkomp

Bild 2:71

212.ingkomp

Bild 2:72

213.ingkomp

Bild 2:73

214.ingkomp

Bild 2:74

215.väg-brokomp

Bild 2:75

22. ingenjörbataljonen

22.ingbat

Bild 2:76

221.stab-trkomp

Bild 2:77

222.ingkomp

Bild 2:78

223.ingkomp

Bild 2:79

224.ingkomp

Bild 2:80

225.väg-brokomp

Bild 2:81

REGLEMENTE

2.11.9. Ledningsregementet (LedR)

Fälttecken

LedR

Bild 2:82

På blå duk tre öppna gula kronor, ställda två och en omgivna av fyra gula viggas på vardera sidan. I övre inre hörnet ett stolpvis ställt gult svärd.

f.d. Upplands regemente (I 8)

Bild 2:83

På röd duk landskapet Upplands vapenbild; ett gult riksäpple. På gul bård i fanans överkant segernamn i rött. *Varberg 1565, Narva 1581, Lützen 1632, Warszawa 1656, Fredriksodde 1657, Tåget över Bält 1658, Rügen 1678, Düna 1701, Kliszow 1702, Holovczyn 1708, Hälsingborg 1710, Svensksund 1790.*

Bataljonsfanor

21.hvbat

=Bild 2:83

—

f.d. Upplands regemente (I 8)

22.hvbat

f.d. Västmanlands regemente (Fo 48)

Bild 2:84

På vit duk landskapet Västmanlands vapenbild; ett uppskjutande blått treberg med tre röda lågor. På blå bård i fanans överkant segernamn i vitt. *Narva 1700, Düna 1701, Kliszow 1702, Fraustadt 1706, Hälsingborg 1710, Gadebusch 1712, Walkiala 1790.*

REGLEMENTE

27.hvbat

f.d. Södermanlands regemente
(P 10)

Bild 2:85

På gul duk landskapet Södermanlands vapenbild; en upprest svart grip med röd beväring. På svart bård i fanans överkant segernamn i gult.

Warszawa 1656, Fredriksodde 1657, Tåget över Bält 1658, Landskrona 1677, Fraustadt 1706, Hälsingborg 1710, Gadebusch 1712, Södra Stäket 1719.

2.11.10. Trängregementet (TrängR)

Fälttecken

TrängR

Bild 2:86

På ljusblå duk i mitten i rund sköld lilla riksvapnet enligt lag om Sveriges riksvapen, skölden omgiven av vita tungor och strålar. I övre inre hörnet ett stolpvis ställt vitt svärd.

2.11.11. Ubåtsflottiljen (1.ubflj)

Fälttecken

1.ubflj

Tretungad svensk flagga.

2.11.12. Tredje sjöstridsflottiljen (3.sjöstriflj)

Fälttecken

3.sjöstriflj

Tretungad svensk flagga.

f.d. 3.ysflj

REGLEMENTE

2.11.13. Fjärde sjöstridsflottiljen (4.sjöstriflj)

Fälttecken

4.sjöstriflj

f.d. Kustflottan

Tretungad svensk flagga.

Bataljonsfanor

41. korvettdivisionen

f.d. 2.ytattackflottiljen

Tretungad svensk flagga.

42. minröjningsdivisionen

f.d. 2. minkrigsavdelningen.

Tretungad svensk flagga.

2.11.14. Amfibieregementet (Amf 1)

Fälttecken

Amf 1

Bild 2:87

På röd duk i mitten f d kustartilleriets vapenbild; två korslagda eldrör av äldre modell under en kunglig krona och över en flammande granat och vågor, allt i gult. I övre inre hörnet staden Vaxholms vapenbild; främre delen av ett segelfartyg och ett fyrorn över vågor, allt i vitt, i nedre inre hörnet landskapet Gotlands vapenbild; en vit vädur med gul beväring bärande på en korsprydd stång ett baner med bård och flikar, allt i gult.

REGLEMENTE

Bataljonsfanor

28.hvbat
29.hvbat

Tretungad svensk flagga.

32.hvbat

f.d. Gotlands regemente

På blå duk landskapet Gotlands vapenbild; en stående vit vädur med gul beväring bärande en korsprydd stång med rött baner med bård och flikar i gult.

Bild 2:8

Kompanifanor

Bild 2:89 Kompanifanor för 2. amfibiebataljonen

REGLEMENTE

2.11.15. Marinbasen (MarinB)

Fälttecken

MarinB

Tretungad svensk flagga.

F.d. Karlskrona
kustartilleriregemente
(KA 2) = MarinB nr 2
och 37.hvbat

Bild 2:90

På röd duk i mitten f.d. kustartilleriets vapenbild; två korslagda eldrör av äldre modell under en kunglig krona och över en flammande granat och vågor. I övre inre hörnet ett ankare krönt med en kunglig krona och överlagt med Konung Carl XI:s spegelmonogram, allt i gult.

Bataljonsfanor

34.hvbat

f.d. Kalmar regemente

Bild 2:91

På röd duk i mitten en rund gul sköld med landskapet Smålands vapenbild; ett upprest rött lejon med blå beväring hållande ett rött armborst med vit pilspets samt båge, sträng, pil och avtryckare svarta. På gul bård i fanans överkant segernamn i rött. *Varberg 1565, Narva 1581, Warszawa 1636, Tåget över Bält 1658, Kliszow 1702, Hälsingborg 1710, Svensksund 1790.*

35.hvbat

f.d. Kronobergs
regemente

Bild 2:92

På gul duk landskapet Smålands vapenbild; ett upprest rött lejon med blå beväring hållande ett rött armborst med vit pilspets samt båge, sträng och avtryckare svarta. På röd bård i fanans överkant segernamn i gult. *Breitenfeld 1631, Lützen 1632, Wittstock 1636, Landskrona 1677, Warszawa 1705, Fraustadt 1706, Holovzcyn 1708, Hälsingborg 1710, Valkeala 1790.*

36.hvbat

Tretungad svensk flagga.

37.hvbat

f.d. Karlskrona
kustartilleriregemente

= Bild 2:90

REGLEMENTE

2.11.16. Skaraborgs flygflottilj (F 7)

Fälttecken

F 7

Bild 2:93

På blå duk i mitten flygvapnets vapenbild: under en kunglig krona en vingad tvåbladig propeller, allt i gult. I övre inre hörnet lejonet i landskapet Västergötlands vapenbild: ginstyckat i gult och vitt med röd beväring och på vardera sidan åtföljd av en vit stjärna. I nedre inre hörnet ett upprest gult lejon krönt med en öppen krona.

2.11.17. Blekinge flygflottilj (F17)

Fälttecken

F 17

Bild 2:94

På blå duk i mitten flygvapnets vapenbild: under en kunglig krona en vingad tvåbladig propeller, allt i gult. I övre inre hörnet landskapet Blekinges vapenbild; en ek med tre kronor uppträdda på stammen, i nedre inre hörnet staden Kalmars vapenbild; ett ur vågor uppstigande krenelerat torn åtföljt av en sexuddig stjärna på vardera sidan, i övre yttre hörnet landskapet Skånes vapenbild; ett med öppen krona krönt avslitet griphuvud och i nedre yttre hörnet en fläkt örn som på bröstet bär en sköld med en sinistervänd mindre örn. All dekor i gult.

2.11.18. Norrbottens flygflottilj (F21)

Fälttecken

F 21

Bild 2:95

På blå duk i mitten flygvapnets vapenbild: under en kunglig krona en vingad tvåbladig propeller, allt i gult. I övre inre och yttre nedre hörnet staden Luleås vapenbild; två korsade vita nycklar, den vänstra störtad. I övre yttre hörnet Jämtlands vapenbild och i nedre inre hörnet Hälsinglands vapenbild.

2.11.19. Försvarsmaktens helikopterflottilj (Hkpflj)

REGLEMENTE

Fälttecken

Hkpflj

Bild 2:96

På blå duk i mitten flygvapnets vapenbild; under en kunglig krona med rött foder en vingad tvåbladig propeller, allt i gult. I övre inre hörnet Helikopterflottiljens vapenbild, en bevingad häst i guld med röda beväringar. I nedre inre hörnet marinflygets vapenslagstecken, ett ankare på korslagda kanoneldrör uppburna av ett vingpar. I övre yttre hörnet arméflygets truppslagstecken, ett snedställt bevingat svärd. I nedre yttre hörnet flygvapnets vapenbild, en bevingad tvåbladig propeller.

Bataljonsfana

30.hvbat

31.hvbat

f.d.

Livgrenadjärregementet
(I 4)

Bild 2:97

På vit duk i mitten stora riksvapnet utan mantel enligt lag om Sveriges riksvapen. Under serafimerkedjans ordenskors ett stolpvis ställt gult svärd. I vardera hörnet en lågande granat - i övre inre och nedre yttre vit samt i nedre inre och övre yttre röd. Segernamn i gult vågrätt placerade runt riksvapnet.

Varberg 1565, Breitenfeld 1631, Lützen 1632, Wittstock 1636, Leipzig 1642, Warszawa 1656, Fredriksodde 1657, Tåget över Bält 1658, Lund 1676, Rügen 1678, Kliszow 1702, Warszawa 1705, Holovczyn 1708, Malatitze 1708/under kunglig krona, Rajovka 1708, Hälsingborg 1710, Gadebusch 1712, Valkeala 1790, Svensksund 1790.

2.11.20. *Försvarmaktens logistik (FMLOG)*

Fälttecken

FMLOG

Tretungad svensk flagga.

REGLEMENTE

2.11.21. Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemsförband (FMTIS)

Fälttecken

FMTIS Under nyanskaffning

Bild 2:98

2.11.22. Särskilda operationsgruppen (SOG)

Fälttecken

SOG

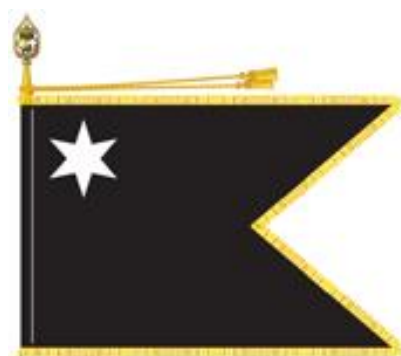

Bild 2:99

Kluven svart duk med gul frans. I övre inre hörnet en vit sexuddig stjärna.

2.11.23. Militärhögskolan Karlberg (MHS K)

Fälttecken

MHS K

fana

Bild 2:100

På blå duk i mitten en stolpvis ställd vit värja av Gustaf II Adolfs-typ lagd över en öppen gul lagerkrans samt i nedre hörnen årtalet 1792 uppdelat med två gula siffror i vardera hörnet.

REGLEMENTE

flagga

f.d. Marinens
krigshögskola

”Tretungad svensk flagga.”

2.11.24. Militärhögskolan Halmstad (MHS H)

Fälttecken

MHS H

Bild 2:101

På röd duk i mitten en stolpvis ställd vit värja av Gustaf II Adolfs-typ lagd över en öppen gul lagerkrans.

2.11.25. Markstridsskolan (MSS)

Fälttecken

MSS

Bild 2:102

Duk fyrstyckad i svart och gult visande uppskjutande spjut av silver överlagt med fornnordisk armring av guld.

REGLEMENTE

2.11.26. Sjöstridsskolan (SSS)

Fälttecken

SSS

Tretungad svensk flagga.

2.11.27. Luftstridsskolan (LSS)

Fälttecken

LSS

f.d. Flygvapnets
Uppsalaskolor
(F 20)

Bild 2:103

På blå duk i mitten flygvapnets vapenbild: under en kunglig krona en vingad tvåbladig propeller, allt i gult. I övre inre hörnet en vingad tvåbladig propeller krönt av en kunglig krona och omgiven av en öppen lagerkrans, allt i gult.

Bataljonsfana

Flygskolan (FlygS)

f.d. Krigsflygskolan (F 5)

Bild 2:104

På blå duk i mitten flygvapnets vapenbild: under en kunglig krona en vingad tvåbladig propeller, allt i gult. I övre inre hörnet en fläkt örn som på bröstet bär en sköld med en sinistervänd mindre örn. All dekor i gult.

REGLEMENTE

2.11.28. Hemvärnets stridsskola (HvSS)

Fälttecken

HvSS

Bild 2:105

På blå duk i mitten Hemvärnets vapenbild; bokstaven H under tre öppna kronor ställda två och en och omgivet av en öppen lagerkrans samt i nedre hörnen årtalet 1943 uppdelat med två siffror i vardera hörnet, allt i guld.

2.11.29. Försvarsmaktens tekniska skola (FMTS)

Fälttecken

FMTS

Bild 2:106

På en duk av purpur ett stolpvis ställt svärd under ett vagnshjul omgivet av öppen lagerkrans, allt i guld.

2.11.30. Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum (SWEDEC)

Fälttecken

SWEDEC

Bild 2:107

På gul duk en lågande svart granat från vilken fyra röda blixtrar utgår och däröver en blå ginstam belagd med tre bjälkvis ställda öppna kronor av guld.

REGLEMENTE

2.11.31. Totalförsvarets skyddscentrum (SkyddC)

Fälttecken

SkyddC

På vit duk en grön drake med röd bevärning.

Bild 2:108

2.11.32. Försvarmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum (FMUndSäkC)

Fälttecken

UndSäkC

Blå duk. En gul brinnande fackla på en gul öppen lagerkrans. I övre inre hörnet ett stolpvis ställt gult svärd.

Bild 2:109

2.11.33. Försvarmaktens HR-centrum (FM HCR)

Fälttecken

FM HCR

Tretungad svensk flagga.

REGLEMENTE

2.11.34. Försvarsmedicincentrum (FömedC)

Fälttecken

FömedC

f.d. Försvarets
sjukvårdscentrum

Tretungad svensk flagga.

f.d.
Älvsborgsbrigadens
(IB 15) fana =
fälttecken nr 2

Bild 2:110

Fanduken delad sex gånger i gult och svart, i mitten en rund sköld visande regementets vapenbild; på blått fält ett med kunglig krona krönt gående gult lejon hållande ett gult svärd samt en gulkantad blå sköld med tre öppna gula kronor ställda två och en. Ett upprest västgöta-lejon av motsatta tinkturer med röd beväring samt segernamn i svart på det gula fältet i fanans överkant.

Varberg 1562, Lützen 1632, Leipzig 1642, Helsingborg 1710, Gadebusch 1712, Nya Älvsborg 1719

Bataljonsfanor

41.hvbat

42.hvbat

43.hvbat

Tretungad svensk flagga.

44.hvbat

f.d. Älvsborgs regemente
(I 15)

Bild 12:111

Fanduken delad sex gånger i gult och svart. I mitten en rund sköld visande regementets vapenbild; på blått fält ett med kunglig krona krönt gående gult lejon hållande ett gult svärd samt en gulkantad blå sköld med tre öppna gula kronor ställda två och en. Segernamn i svart på det gula fältet i fanans överkant.

Varberg 1562, Lützen 1632, Leipzig 1642, Helsingborg 1710, Gadebusch 1712, Nya Älvsborg 1719

REGLEMENTE

Kompanifanor

1. sjukhuskompaniet

Bild 2:112

2. sjukhuskompaniet

Bild 2:113

Hemvärnsbataljonerna har var sin kompanifana från f.d. I 15.

2.11.35. Hemvärdet

Fälttecken

Hemvärnet med
nationella
skyddsstyrkorna

Bild 22:114

Blå duk. I mitten Hemvärnets
vapenbild; bokstaven H under tre
öppna kronor ställda två och en, allt i
gult.

3. Kommandotecken

Kommandotecken förs på stång till fots, till häst eller på/i fordon alternativt hissas ombord för att visa uppehållsplats för statschefen, regenten, försvarsministern, överbefälhavaren och vissa högre militära befattningshavare.

Bild 3:1 H.M. Konungens kommandotecken

Bild 3:2 Regentens kommandotecken

3.1. Historik

Befälstecken för identifiering av en viss härförare har gamla anor och fanns i Sverige redan på medeltiden. Gustav II Adolf förde ett särskilt fältbanér. I Sverige återupptogs användning av befälstecken inom armén under 1900- talet i form av kommandoflaggor. Dessa förekom, efter beslut 1901, för arméchef, arméfördelningschef och kavallerifördelningschef samt efter hand även för cheferna för Gotlands och Övre Norrlands trupper.

1943 ändrades benämningen till kommandotecken. Dessa infördes efter hand för militärbefälhavare, armékårchefer, arméfördelningschefer och vissa brigadchefer. Användandet av kommandotecken upphörde när 1960 års tjänstereglemente för krigsmakten utfärdades. Vid införande av ny regional, integrerad indelning i militärområden 1966, mottog de nya militärbefälhavarna och 1995 fördelningscheferna till respektive organisation passande kommandotecken. Numera förs kommandotecken av överbefälhavaren, chefen för insatsstaben, arméchefen, marinchefen, flygvapenchefen, chefen för specialförbandsledningen samt av svensk chef för stridsgrupp uppsatt som EU:s snabbinsatsstyrka. Särskilt tecken förs av försvarsministern (endast ombord).

Kommandotecken är personliga och kan inte användas av tjänsteförrättande chef. De ska vid ny befattningshavares tillträde personligen överlämnas till denne av företrädaren.

3.2. Utförande

Kommandotecken utförs enligt nedan:

- Duk till kommandotecken tillverkas av två lager natursiden i diagonalbindning eller annat kvalitativt godtagbart tyg.
- Duk har, fäst vid stången, en höjd och fri längd av 64 cm. För dukens fästande vid stången lämnas 20 cm tyg.
- Utsmyckning av kommandotecken sker som på fälttecken.
- Duk viras utåt runt stången på samma sätt som på fana.
- Kommandotecknets duk fästs mot stången med en rad tännlikor med 3,5 cm avstånd.
- Spets, stång, doppsko och fodral till kommandotecken är samma som för fana.
- Fanband respektive kordong och sorgflor anläggs inte på kommandotecken.

REGLEMENTE

3.2.1. Kommandotecken

Befattningshavare

Kommandotecken

Beskrivning

H. M. Konungen

Bild 3:3

På duk kvadrerad genom ett gult kors med utböjda armar i fält 1 och 4 lilla riksvapnet; i blått tre av öppna gula kronor och i fält 2 och 4 det s.k. folkunge- eller götavaxnet; i blått tre av vågskuror bildade vita ginbalkar överlagda med ett upprest, med öppen krona krönt gult lejon med röd beväring. Hjärtskölden är kluven, innehåller det kungliga husets dynastivapen, i första fältet Vasaättens vapen; ett i blått, vitt och rött styckat fält belagt med en gul vase. Andra fältet innehåller ätten Bernadottes vapen; i blått fält en ur vatten uppskjutande bro med tre valv och två krenelerade torn, allt i vitt, däröver en gul örn med vänstervänt huvud och sänkta vingar gripande om en gul åskvigg samt överst Karlavagnens gula stjärnbild.

Regenten

Bild 3:4

På blå duk lilla riksvapnet; tre öppna gula kronor ställda två och en.

Försvarsministern

Bild 3:5

Av blått och gult kluven duk, i första fältet tre öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet ett stolpvis ställt blått svärd.

Överbefälhavaren

Bild 3:6

Av blått och gult delad duk, i första fältet tre öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet två korslagda blå kommandostavar med grupper av öppna gula kronor ställda två och en.

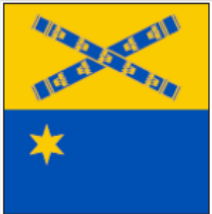
Chefen för insatsstaben

Bild 3:7

Av blått och gult delad duk, i första fältet tre öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet ett blått svärd lagt i kors över en blå kommandostav med fyra omgångar öppna gula kronor ställda två och en.

REGLEMENTE

Befattningshavare	Kommandotecken	Beskrivning
Arméchefen		Av gult och blått delad duk, i första fältet två korslagda blå kommandostavar med grupper av öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet två korslagda gula svärd.
	<i>Bild 3:8</i>	
Marinchefen		Av gult och blått delad duk, i första fältet två korslagda blå kommandostavar med grupper av öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet ett ankare med tross överlagt två korslagda kanoneldrör av äldre modell, allt i gult.
	<i>Bild 3:9</i>	
Flygvapenchefen		Av gult och blått delad duk, i första fältet två korslagda blå kommandostavar med grupper av öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet en vingad tvåbladig gul propeller.
	<i>Bild 3:10</i>	
C Specialförbandsledningen		Av gult och blått delad duk, i första fältet två korslagda blå kommandostavar med grupper av öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet i DEXTER hörn en gul sexuddig stjärna.
	<i>Bild 3:11</i>	

3.3. Användande

Kommandotecken förs på stång till fots eller på fordon för att visa uppehållsplats för chefen enligt respektive teckenberättigad chefs bestämmande. De ska normalt föras under ceremoniella delar vid inspektion av förband, krigs- och hemvärnsförband.

Kommandotecken transporteras och förvaras som fana. Den får inte förvaras hoprullad i fodral.

Kommandotecken ska för varje tillfälle föras av beordrad teckenförare (utses vanligen ur det förband som besöks).

- Kungens och regentens kommandotecken förs av officer med majors/örlogskaptens grad eller högre.
- Kommandotecken förs av officer med kaptens grad eller högre.
- Teckenförare ska stå/gå 2 m bakom och snett åt höger om den teckenberättigade.
- I fordon ska kommandoteckenförare ha sin plats i chefens eller närmast efterföljande fordon.

REGLEMENTE

- Teckenförare ska bära motsvarande uniform och huvudbonad som den teckenberättigade.
- Kommandotecken får föras till häst om den teckenberättigade chefen också uppträder beridet.

3.4. Nyanskaffning och förvaring

Kommandotecken anskaffas och förvaras på samma sätt som fälttecken.

3.5. Registrering

Kommandotecken med tillbehör registreras i redovisningssystem och tas ut som personliga lån.

F-benämning	F-beteckning	Anmärkning
KOMMANDO	M7680-652010	Personliga kommandotecken
KOMMANDOTECKEN F MB	M7680-653010	Kommandotecken för militärbefälhavare (för närvarande inte i bruk)
STANDARSPETS	M7680-990239	
SKYDDSDUK F STANDAR	M7680-990209	
TPLÅDA F FANA	M7680-990179	

4. Bataljonsfanor

Fälttecken som officiellt tilldelats f.d. organisationsenhet och som ur traditionssynpunkt fortsatt förs av krigsförband, enhet, skola, utbildningsgrupp eller som förs av hemvärnsbataljon benämns bataljonsfana.

4.1. Användande m.m.

För användande, förvaring m.m. se bestämmelser för fälttecken. Bataljonsfana som förs av hemvärnsförband ska efterhand föras med hemvärnets fanspets.

4.2. Nyanskaffning

Nyanskaffning av bataljonsfana sker på samma sätt som anskaffning av fälttecken men kan efter bedömning vid HKV anskaffas endast i form av vaktfana.

5. Kompanitecken

Kompanitecken används för internt bruk vid utbildningsenheter, krigs- och hemvärnsförband (kompani och bataljon). Kompanifana kan representera bataljon och kompani vid interna ceremonier men får inte ersätta och/eller föras som officiella fälttecken.

Utseende på kompanitecken fastställs av Högkvarteret efter samråd med förbandet, Försvarets traditionsnämnd och statsheraldikern.

Kompanitecken som fana:

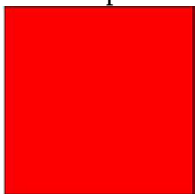
- Kvadratisk med måtten 60x60 (60x80 för bataljonsförband).
- Fanband, kordong och sorgflor anläggs inte på kompanifanor.
- Fästs på brun eller naturfärgad stång.
- Doppsko och fanspets bör utföras i mässing eller silverfärg och får inte föras med namnchiffer eller annan heraldisk utsmyckning.
- Uppgift om tillverkningsår och förband bör fästas på metallplatta på stängen.

Den heraldiska utformningen av kompanifanor ska motsvara etablerad heraldik för förbandets eller truppslagets tidigare fastställda kompanifanor eller omfatta kommun, härads eller sockenvapen. Krigsförband av bataljons storlek kan få medgivande att föra en förenklad form av förbandets fälttecken (utan segernamn m.m.)

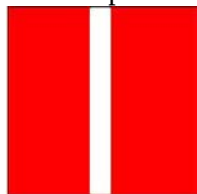
Exempel på godkänd kompanifana

P 4, 41.mekbat

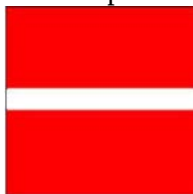
420.komp

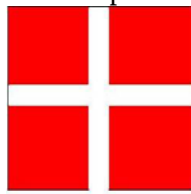
421.komp

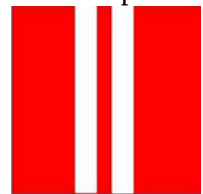
422.komp

423.komp

425. komp

6. Skyltar och specialflaggor

6.1.1. Chefsskylt

Chefsskylt är ett tecken som förs på fordon för att utvisa att chef eller särskild befattningshavare med rätt att föra kommandotecken eller särskilt tecken färdas i bil/luftfarkost.

Chefsskylt utförs som ett klistermärke i storlek 20 x 20 cm (eventuell fri yta ska vara vit) och fästs på en skiva av plåt/plast. Fäste som medger att skylten kan ses från både fram och baksida ska ha emblem på båda sidorna. På fordon där hållare saknas får chefsskylt med självhäftande baksida fästas på lämplig plats.

Bild 6:1 Exempel på chefsskylt (C INS)

På fordon

Kommandotecken ska föras som chefsskylt på fordon vid officiella tillfällen för att utvisa att chef eller särskild befattningshavare med rätt att föra dessa tecken eller personligen färdas i fordonet.

På flygplan/helikopter

När statschefen färdas i helikopter och tecken ska föras, utgörs detta av kungens personliga kommandotecken utfört i plåt i förminskad skala.

Tecken i förminskad storlek får även föras på helikopter av samtliga chefer med kommandotecken. Flaggmän får föra skylt i form av avbildning av amiralsflagga.

REGLEMENTE

6.1.2. Förbandschefsskylt

Skylten ska ha förbandets heraldiska vapen avbildat på den ena sidan. I skyltens underkant framhävs chefsbenämningen i kortform med svart text.

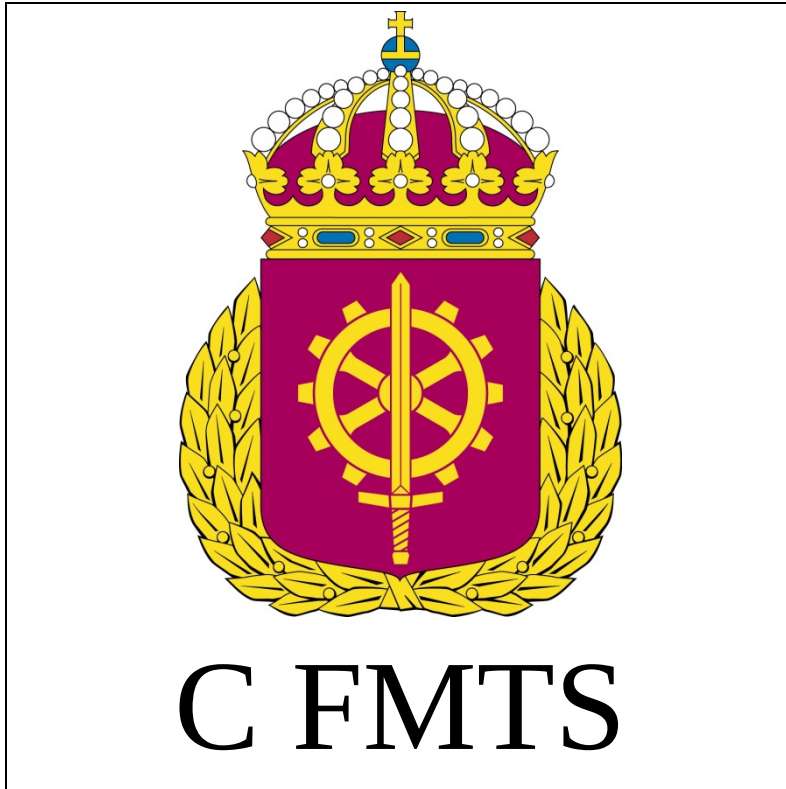

Bild 6:2 Exempel på chefsskylt för förbandschef

6.1.3. Fordonsskyltar

Fordonsskylt förs på militärt fordon för att utvisa vilket förband fordonet tillhör. I regel ska fastsällda utföranden av kompanitecken (kompanifanor) brukas som symboler även på fordonsskyltar.

Fordonsskylt utgörs av klistermärke som fästs på plåt eller plast i storlek 20 x 20 cm. Underavdelning inom förband får anges i skyltens underkant.

Skylten förs ner i en hållare av metall på fordonets front och baksida. På fordon där hållare saknas får fordonsskylt med självhäftande baksida fästas på lämplig plats.

7. Nationalitetsbeteckning

7.1.1. Historik

Sedan 1600-talet har flaggan allmänt varit nationalitetsbeteckning för kronans fartyg och befästningar. Inom armén har motsvarande beteckning genomgående funnits på soldaternas klädsel. Den äldsta nationalitetsbeteckningen som alltså används är kokard m/1865–1960, vars bruk härstammar från Erik XIV:s tid. I samband med att ubåtar och flygplan togs i bruk under de första åren av 1900-talet blev flaggan opraktisk. Som ersättning infördes en målad rund sköld med lilla riksvapnets tre kronor. Inledningsvis var skölden vit och kronorna svarta, men detta ändrades efter en relativt kort tid till vapnets ordinarie färger, d.v.s. blå sköld och gula kronor och idag vanligen grå botten med svarta kronor.

7.1.2. Utförande

Nationalitetsbeteckning på flygplan, helikoptrar samt ubåtar utgörs av rund sköld med tre öppna kronor. Den förekommer numera oftast med grå eller svart genombruten cirkel och tre kronor.

Bild 7:1 Nationalitetsbeteckning på helikopter 16

REGLEMENTE

Bild 7:2 Nationalitetsbeteckning på flygplan JAS 39 Gripen

Bild 7:3 Nationalitetsbeteckning på flygplan SK 60

8. Heraldiska vapen och emblem

8.1. Historik

Heraldik är läran om sköldemärken. Bruket av heraldiska vapen har anor från medeltiden och de sköldbilder som identifierade riddarna. I Sverige startade bruket under 1200-talet och det första kända stadsvapnet är Kalmars från ca 1250. Försvarsmaktens vapenbild är det stolpvis ställda (lodrätt stående) svärdet och på detta ligger det svenska lilla riksvapnet.

Före 1994 var de olika förbanden, skolorna och centra egna myndigheter och deras heraldiska vapen var som sådana krönta med den svenska kungliga kronan (statssymbol). Vid övergången till Försvarsmakten som en sammanhållen myndighet blev Försvarsmaktens vapen symbolen för myndigheten som sådan samtidigt som respektive förband (inklusive centrum och skolor), örlogsfartyg och vissa försvarsmaktsgemensamma enheter fick behålla sina respektive krönta vapen.

Förbandsvapen fanns tidigare huvudsakligen avbildat på sigill och inom armén på dess särskilda uniformsknappar. Idag är användningsområdena betydligt fler. Dagligen möter vi myndighetens och förbandens olika heraldiska vapen på skyltar, i digitala presentationer och som vinjetter på skrivelser. Härutöver har även de flesta örlogsfartyg ett eget (eller för fartygsklassen) heraldiskt vapen. Det heraldiska vapnet är den symbol som hela förbandet och där organiserade krigsförband samlas kring.

8.2. Allmänna heraldiska regler

8.2.1. Allmänt

Ett heraldiskt vapen ska vara tydligt och lätt att känna igen.

Grundregeln vid utformningen är därför enkelhet. Detaljer skymmer helhet och vanligen går sådant vapen – tvärt emot avsikten – inte att förstå utan särskild förklaring. Text och siffror ska inte förekomma i ett vapen.

8.2.2. Blasonering

Ett heraldiskt vapen beskrivs i skrift med en text som kallas blasonering vilken sedan ligger till grund för vapnets konstnärliga utformning. Bilden återger hur blasoneringen uppfattats vid en viss tidpunkt och kan när stilideal förändras ges ny formgivning med bibehållen blasonering.

Försvarsmakten brukar endast heraldiska vapen i den design som statsheraldikern levererat till myndigheten.

Blasoneringen beskriver både sköldemärket (bilden på själva skölden) och de delar som kröner, omger eller i övrigt kompletterar vapnet till sin fullständiga form.

- Om inte annat anges är en stjärna alltid sexuddig.
- En nyckel har axet uppåt.
- Störtad betyder upp och ned.
- Stolpvis betyder upprättstående.

REGLEMENTE

8.2.3. Heraldiska termer

Tinktur

Tinktur är en gemensam term för de färger, metaller och strukturer som förekommer i heraldiska vapen. Endast en nyans används av respektive färg.

- Rött, blått, grönt, svart och undantagsvis purpur och orange är de heraldiska färger som används inom Försvarsmakten.
- Metallerna är guld och silver, ofta återgivna med gult och vitt.
- Inom heraldiken läggs aldrig färg bredvid färg och metall bredvid metall. Korta möten kan undantagsvis accepteras.

Tinkturerna har genom århundradena sammankopplats med symbolvärden som kan ge en ledstång vid tolkning och nyskapande av heraldiska vapen. Tinkturen kan också ha valts av estetiska eller andra skäl.

Tinktur	Symbolvärde
Guld/gult	Makt, höghet
Silver/vitt	Renhet, oskuld, visdom
Rött	Offervillighet, krigets värv, krigarens dygder
Blått	Trofasthet, pålitlighet
Svart	Sorg, allvar
Grönt	Frihet, hopp
Purpur	Självständighet

Beväring

Med beväring menas: horn, tänder, näbb, klor, hovar, tunga och fenor.

I Försvarsmaktens olika sköldemärken är beväringar vanligen röda och undantagsvis blå.

Riktningar

Vänster benämns i en blasonering SINISTER och höger DEXTER.

Den heraldiska bilden anges och "ses" från "sköldbärarens" sida varför riktning har motsatt betydelse när bilden betraktas. Ett heraldiskt djur är normalt höger-(dexter) vänt och ofta upprest på bakbenen.

Devisband

Ett band med plats för valspråk eller härskri som ingår i blasoneringen är vanligt i utländsk heraldik. Försvarsmaktens heraldiska vapen ska inte förses med devisband.

Utsmyckningar bakom vapensköld

Ett stående svärd bakom vapensköld benämns **stolpvis ställt**. Korslagda gevär/svärd eller värjor bakom sköld sägs utgöra en **timbrering**.

REGLEMENTE

Vanliga häroldsbilder

Delad

Stam

Ginstam

Bjälke

Av kavel bildad bjälke

Kluven

Stolpe

Styckad

Ginstyckad

Fyrstyckad

Balk

Ginbalk

Kvadrerad

Spets

Vågskura

Sköldemärke

Det motiv som själva skölden i det fullständiga heraldiska vapnet innehåller

8.3. Försvarsmaktens heraldiska regler

8.3.1. Grunder

Uppgiften att utforma heraldiska vapen ska ges till Riksarkivet och statsheraldikern.

Försvarsmaktens vapen användning är en viktig del i vården av myndighetens och respektive förbands traditioner. Att tilldelningen är centraliserad och omgärdad av restriktioner är en del i hävdandet av traditionell vapenrätt och i modern tappning spelar även upphovsrättsliga faktorer in.

Försvarsmaktens bruk av vapen som formgetts vid Riksarkivets heraldiska enhet borgar, förutom den goda konstnärliga nivån och den enhetliga stil som myndigheten eftersträvar, även för att säkerställa Försvarsmaktens nyttjanderätt givet upphovsrätten.

REGLEMENTE

Försvarsmakten inhämtar råd vad avser heraldiska frågor från Försvarets traditionsnämnd och direkt från statsheraldikern. Frågor om myndighetens heraldik kan komma att behandlas i statens heraldiska nämnd.

Försvarsmaktens olika heraldiska vapen utgör grund för framtagning av fälttecken och tjänstetecken. Vanligen brukas endast sköldemärket vid framtagning av fanritning (heraldiska fanor) och för förbandstecken.

8.3.2. Officiella heraldiska vapen

Försvarsmakten som myndighet och varje organisationsenhet (förband, skola och centrum) samt örlogsfartyg ska föra fastställda heraldiska vapen. Nya enheter tilldelas efterhand egna heraldiska vapen.

8.3.3. Övriga heraldiska vapen

Försvarsmaktsenheter (och vissa skolor), hemvärnsförband och andra enheter/förband som medges att föra ett heraldiskt vapen kan ha vissa restriktioner angående bruk av dessa enligt de regler som finns för myndighetens förvaltningsbestämmelser (mallar) och grafiska profil.

8.3.4. Övergripande regler

Bruk av heraldiska vapen omfattas av reglerna för heraldiska produkter.

Krigsförband för respektive ansvarigt förbands heraldiska vapen. Om direkt koppling till organisationsenhet eller andra faktorer motiverar att ett krigsförband behöver ett unikt heraldiskt uttryck, kan Högkvarteret undantagsvis medge att krigsförband eller annan enhet för ett av statsheraldikern utformat och godkänt heraldiskt vapen utan kunglig krona (förbandsemlen).

Hemvärnsförband som för f.d. organisationsenhets heraldiska vapen förs vapnet i huvudsak internt.

Marinens divisioner för egna heraldiska vapen för representation på chefsnivå.

Ett av Försvarsmakten brukat heraldiskt vapens blasonering men utan den kungliga kronan över vapenbilden kan, *företrädesvis i ny konstnärlig utformning*, användas av föreningar som har anknytning till förbandet enligt förbandschefs bestämmande.

8.3.5. Riktlinjer för emblematik

Förbandstyp	Anvisning	Övrigt
Alla	Kunglig krona	Inte i nykomponerade förbandsemlen för krigsförband
Försvarsmakten som myndighet	Stolpvis ställt svärd under det lilla riksvapnet	Det stolpvis ställda svärdet kan ensamt utvisa Försvarsmaktens funktion men inte myndigheten som sådan.
Livgardet	Lilla riksvapnet omgett av serafimerkedja.	Skölden timbreras med truppslagets emble.
f.d. Livgrenadjärregementet	Lilla riksvapnet	Skölden timbreras med truppslagets emble.

REGLEMENTE

Förbandstyp	Anvisning	Övrigt
f.d. Livregementets grenadjärer och Livregementets husarer	Lilla riksvapnet omgett av halmkrans	Skölden timbreras med truppslagets emblem.
Arméns och hemvärnets förband med ursprung i de gamla landskaps- och länsregementena	Landskapsvapnet eller andra territoriella vapen.	Skölden timbreras med truppslagets eller stridkraftens emblem.
Flottans förband	Ankare med tross	Förbanden skiljs åt med olika tinkturer.
Flygvapenförband	Flygvapnets emblem och territoriell vapenbild.	Helikopterförband utmärks med unikt sköldemärke i kombination med flygvapnets emblem.
Försvarsmaktsgemensamma förband	Sköld med vapenbild läggs över stolpvis ställt svärd.	Sköldemärket i regel alluderande på verksamhet/arbetsområde.
Skolor	Skölden ska omges av öppen lagerkrans	
Krigsförband	Emblem utan kunglig krona	Förs i undantagsfall och betraktas som förbandsemblem.

När ett territoriellt vapen inte används utformas vapnet "individuellt" d.v.s. med heraldiskt vapendjur eller figur om möjligt med lång tradition när det gäller symbolisk innebörd och med anknytning till förbandet (motsv.).

8.3.6. Framställning av ritningar

Förband som önskar få ett nytt heraldiskt vapen eller förändring av existerande vapen, hemställer om detta vid Högkvarteret. Vid positivt beslut beställer förbandet en vapenritning av statsheraldikern (Riksarkivet/heraldiska enheten). Statsheraldikerns förslag föredras i Försvarets traditionsnämnd (TradN) som lämnar råd till Försvarsmakten angående vapnets utformning. Efter råd från TradN och samråd mellan statsheraldikern, förbandet och Högkvarteret fastställer Högkvarteret slutlig modellritning på vapnet. Blasoneringen och den konstnärliga utformningen utförs av statsheraldikern.

Med "förändring av existerande vapen" avses att en ny modellritning upprättas på grundval av en existerande blasonering.

Vid framtagning av heraldiskt vapen görs ett original i färg, en version i svart/vitt och en s.k. konturteckning. Vapnen levereras också i version med förenklad krona för bruk som logotyper. Riksarkivet tillsänder Högkvarteret filerna i olika digitala format varefter Högkvarteret distribuerar dessa till förbandet och enhet för grafisk produktion. Original arkiveras vid HKV.

REGLEMENTE

Förband som önskar egen originalvapenmålning i färg kan beställa sådan av statsheraldikern vid Riksarkivet.

Kostnader belastar respektive förband.

8.4. Försvarsmaktens heraldiska vapen

8.4.1. Försvarsmakten (FM)

Bild 8:1

”I blått fält tre öppna kronor av guld, ordnade två och en. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld.”

8.4.2. Högkvarteret (HKV)

Bild 8:2

”I blått fält ett stolpvis ställt svärd av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över två korslagda kommandostavar av guld med grupper av öppna blå kronor ställda två och en.”

Övriga heraldiska vapen och emblem

Insatsstaben

Bild 8:3

”På blått fält ett svärd lagt i kors över en kommandostav med grupper av öppna blå kronor ställda två och en, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona.”

REGLEMENTE

Armén Arméledningen

f.d. Arméstaben

Bild 8:4

”I blått fält två korslagda svärd av guld. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Marinen Marinledningen

f.d. Marinstaben

Bild 8:5

”I blått fält ett ankare med tross överlagt två korslagda kanoneldrör av äldre modell, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Flygvapnet Flygvapenledningen

f.d. Flygstaben

Bild 8:6

”I blått fält en vingad tvåbladig propeller av guld. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Rikshemvärnsstaben

f.d.
Rikshemvärnscentrum

Bild 8:7

”I blått fält tre öppna kronor ordnade två och en och därunder bokstaven H. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över två korslagda svärd, allt av guld.”

Överkommendanten i Stockholm

Bild 8:8

”I med öppna kronor av guld bestrött blått fält ett krönt manshuvud av guld. Skölden krönt med kunglig krona och timbrerad med svärd och kommandostav i kors av guld.”

REGLEMENTE

Emblem

Armén

Bild 8:8

Marinen

Bild 8:10

Flygvapnet

Bild 8:11

8.4.3. Livgardet (LG)

"I blått fält tre öppna kronor av guld, ordnade två och en. Skölden krönt med kunglig krona av guld och timbrerad med kavallerivärja och musköt i kors av silver samt omgiven av serafimerordens kedja av guld lagd under krona, värja och musköt."

Bild 8:12

Övriga heraldiska vapen

**FM centrum för
internationell
utbildningsverksamhet
(SWEDINT)**

"I blått fält skuggan av en blå jordglob med landmassor av guld, västra Afrika i centrum. Skölden krönt med kunglig krona och omgiven av en öppen lagerkrans av guld."

Bild 8:13

Försvarmusiken

f.d. FöMusC

"I blått fält en lyra av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld."

Bild 8:14

**Försvarets hundtjänstenhet
(FHTE)**

"I fält av silver ett svart hundhuvud med röd beväring med en kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld."

Bild 8:15

REGLEMENTE

**Försvarsmaktens
Militärpolisenhets**
(FM MPE)

Bild 8:16

"I fält av blått korslagda fasces av guld.
Skölden krönt med kunglig krona och lagd
över ett stolpvis ställt svärd av guld."

**23.hvbat
24.hvbat
25.hvbat
26.hvbat**

f.d. Svea livgarde

Bild 8:17

"I blått fält tre öppna kronor av guld, ordnade
två och en. Skölden krönt med kunglig krona
av guld och timbrerad med två korslagda
svärd av silver samt omgiven av
serafimerordens kedja av guld lagd under
krona och svärd."

17.hvbat

f.d. Dalregementet

Bild 8:18

"I blått fält två korslagda dalpilar av guld
med spetsar av silver och mellan dessa en
öppen krona av guld. Skölden krönt med
kunglig krona och timbrerad med två
korslagda svärd av guld."

18.hvbat

f.d. Hälsinge regemente

Bild 8:19

"I av svart och silver fyrstyckat fält en bock
av guld med röd beväring, därest sådan skall
förekomma. Skölden krönt med kunglig
krona och timbrerad med två korslagda svärd
av guld."

REGLEMENTE

8.4.4. Norrbottens regemente (I 19)

Bild 8:20

”I med stjärnor av guld bestrött blått fält en springande ren av silver med röd beväring, därest sådan skall förekomma. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Övriga heraldiska vapen

FM Vinterenhet

Bild 8:21

”I blått fält en snöstjärna av silver. Skölden krönt med kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld.”

193.jbat

f.d. Norrlands
dragonregemente

Bild 8:22

”I blått fält en gående älg av silver, angripen på ryggen av en lyftande falk, framifrån av en upprest hund, båda av guld; samtliga djur med röd beväring därest sådan skall förekomma. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda värjor av guld.”

10.hvbat

f.d. Lapplands
jägerregemente

Bild 8:23

”I fält av grönt ett avslitet krönt varghuvud av guld. Skölden krönt med kunglig krona och timbrerad med två korslagda musköter.”

11.hvbat

f.d. Norrbottens gränsjägare

Bild 8:24

”I fält av guld en svart björn med röd beväring därest sådan skall förekomma, och i högra ramen ett rött svärd. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld.”

REGLEMENTE

12.hvbat

f.d. Norrlands försvarsområde

Bild 8:25

”I fält av silver en genomgående röd krenelerad mur med porttorn. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld.”

13.hvbat

f.d. Västerbottens regemente

Bild 8:26

”I fält av silver en stående röd vildman med grön björklövskrans på huvudet och kring länderna, hållande i höger hand en på axeln vilande klubba av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld.”

14.hvbat

f.d. Jämtlands
fältjägarregemente

Bild 8:27

”I blått fält en gående älg av silver, angräpn på ryggen av en lyftande falk, framifrån av en upprest hund, båda av guld; samtliga djur med röd beväring därest sådan skall förekomma. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld.”

15.hvbat 16.hvbat

f.d. Västernorrlands
regemente

Bild 8:28

”Kluven sköld. Fält i blått med tre bjälkvis, över varandra ställda laxar av silver; den mellersta vänstervänd, samtliga med röd beväring, därest sådan skall förekomma. Fält 2 av vågskuror fyra gånger delat av blått, vitt, rött, vitt och blått. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld.”

REGLEMENTE

8.4.5. Livregementets husarer (K 3)

Bild 8:29

"I blått fält tre öppna kronor av guld ordnade två och en. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda värjor omgiven av en halmkrans lagd under värjorna och kronan, allt av guld."

Övriga heraldiska vapen

323.fskjskv Fallskärmsenheten

f.d. Fallskärmsjägarskolan

Bild 8:30

"I fält av purpur en fallskärm med fem linor inom en öppen lagerkrans, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona."

Försvarets överlevnadsskola

Bild:8:31

"I blått fält en fågel Fenix åtföljd ovan av en femuddig stjärna, allt av guld. Skölden krönt med kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld."

19.hvbat

f.d. Värmlands regemente

Bild 8:32

"I fält av silver en blå örn med röd beväring, därest sådan skall förekomma. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

REGLEMENTE

20.hvbat

f.d. Livregementets
grenadjärer

Bild 8:33

"I blått fält tre öppna kronor av guld ordnade två och en. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda gevär omgiven av en halmkrans lagd under gevären och kronan, allt av guld."

8.4.6. Skaraborgs regemente (P 4)

Bild 8:34

"I svart av guld ginstyckat fält ett lejon av motsatta tinkturer och med röd beväring, därest sådan skall förekomma, i övre vänstra och nedre högra hörnet av fältets svarta del åtföljt av en stjärna av silver. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två pansrade armar vardera hållande ett svärd, allt av guld."

Övriga heraldiska vapen

38.hvbat

39.hvbat

f.d. Skaraborgs regemente

Bild 8:35

"I svart av guld ginstyckat fält ett lejon av motsatta tinkturer och med röd beväring, därest sådan skall förekomma, i övre vänstra och nedre högra hörnet av fältets svarta del åtföljt av en stjärna av silver. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korsade svärd av guld."

40.hvbat

f.d. Bohusläns regemente

Bild 8:36

"I fält av silver en krenelerad röd fästning försedd med ett krenelerat rött torn och två portar av guld med svarta gångjärn och lås samt åtföljd till höger av ett stolpvis ställt blått svärd och till vänster av ett mot fästningen upprest blått lejon med beväring av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

REGLEMENTE

8.4.7. Södra skånska regementet (P 7)

"I fält av guld ett avslitet rött griphuvud med öppen blå krona. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två pansrade armar vardera hållande ett svärd, allt av guld."

Bild 8:37

8.4.8. Artilleriregementet (A 9)

"I blått fält tre öppna kronor av guld, ordnade två och en. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda kanoneldrör, allt av guld."

Bild 8:38

Övrigt heraldiskt vapen

Artilleriets stridsskola
(ArtSS)

Bild 8:39

"I rött fält en lågande granat av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och omgiven av en öppen lagerkrans av guld."

8.4.9. Luftvärnsregementet (Lv 6)

Bild 8:40

"I blått fält tre öppna kronor av guld, ordnade två och en. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda kanoneldrör och två vingar, allt av guld."

REGLEMENTE

Övriga heraldiska vapen

Luftvärnets stridsskola (LvSS)

Bild 8:41

"I rött fält en vingad, lågande granat och däröver en femuddig stjärna, allt av guld. Skölden omges av en öppen lagerkrans av guld."

45.hvbat

f.d. Hallands regemente

Bild 8:42

"I blått fält ett lejon av silver med röd bevärning därest sådan skall förekomma. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korsade svärd av guld."

8.4.10. Göta ingenjörregemente (Ing 2)

Bild 8:43

"I blått fält tre av vågskuror bildade ginbalkar av silver överlagda med ett med öppen krona krönt lejon av guld med röd bevärning därest sådan skall förekomma. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över ett från en femuddig stjärna utgående, nedåtriktat strålnippe, allt av guld."

Övriga heraldiska vapen

Fältarbetsskolan (FarbS)

Bild 8:44

"I svart fält en femuddig stjärna i ett som en femhörning format strålnippe lagd över två korslagda yxor och ett stolpvis ställt svärd, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och omgiven av en öppen lagarkrans av guld."

REGLEMENTE

33.hvbat

f.d. Norra Smålands
regemente

Bild 8:45

"Kvadrerad sköld. Fält 1 och 4 av guld med ett rött lejon med blå beväring, därest sådan skall förekomma, hållande i tassarna ett uppåtvänt rött armborst med pilspets av silver samt båge och strängar svarta. Fält 2 och 3 röda med en från en av en vågskura bildad blå stam uppskjutande krenelerad borg av silver med tre torn, det mittersta högst, med port och fönster svarta samt upphissat portgaller av silver. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda musköter av guld."

8.4.11. Ledningsregementet (LedR)

Bild 8:46

"I blått fält tre öppna kronor av guld, ställda två och en. Skölden lagd över ett knippe viggas av guld och krönt med kunglig krona."

Övriga heraldiska vapen

**Totalförsvarets
signalskyddsskola (TSS)**

Bild 8:47

"I blått fält en stolpvis ställd svärd omgivet av en blix, allt i guld. Skölden krönt med en kunglig krona och omgiven av en öppen lagerkrans av guld."

**Ledningsstridsskolan
(LedSS)**

Bild 8:48

"I blått fält en vigg av guld. Skölden krönt med kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld."

REGLEMENTE

21.hvbat

f.d. Upplandsgruppen

Bild 8:49

"I rött fält ett riksäpple av guld. Skölden krönt med kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

22.hvbat

f.d. Västmanlands regemente

Bild 8:50

"I fält av silver ett uppskjutande blått treberg med tre röda lågor. Skölden krönt med kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

27.hvbat

f.d. Södermanlands försvarsområde

Bild 8:51

"I fält av guld en svart grip med röd beväring därest sådan skall förekomma. Skölden krönt med kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

8.4.12. Trängregementet (TrängR)

Bild 8:52

"I blått fält f.d. trängtruppernas emblem; ett kärrhjul med fyra ekrar och därunder två korslagda svärd, allt av silver. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av silver."

REGLEMENTE

Övrigt heraldiskt vapen

Logistikskolan

f.d. Arméns underhållsskola
(US)

Bild 8:53

"I blått fält ett kärrhjul med fyra som ett andreaskors ställda ekrar av silver. Skölden krönt med en kunglig krona och omgiven av en öppen lagerkrans av guld."

8.4.13. *Ubåtsflottiljen (1.ubflj)*

Bild 8:54

"I fält av guld över en som en vågskura formad blå stam en svart treudd. Skölden krönt med en kunglig krona."

8.4.14. *Tredje sjöstridsflottiljen (3.sjöstriflj)*

Bild 8:55

"I rött fält ett ankare med tross av guld. Skölden krönt med en kunglig krona."

Övriga heraldiska vapen

31. korvettdivisionen

Bild 8:56

"I rött fält ett timglas i silver. Skölden krönt med en kunglig krona."

REGLEMENTE

33. minröjningsdivisionen

Bild 8:57

"I rött fält en svart hornmina med fyra viggas. Skölden delad med svart vågskura i nedre delen. Skölden krönt med en kunglig krona."

OBSERVERA: Blasonering och tinkturer ska korrigeras.

34. underhållsdivisionen

Bild 8:58

"I rött fält ett vagnshjul med fyra ekrar lagda som ett andreaskors lagt över ett ankare med tross, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona."

8.4.15. Fjärde sjöstridsflottiljen (4.sjöstrifli)

Bild 8:59

"I svart fält ett ankare med tross av guld. Skölden krönt med en kunglig krona."

Övriga heraldiska vapen

41. korvettdivisionen

Bild 8:60

"I blått fält ett gyllene timglas. Skölden krönt med en kunglig krona."

REGLEMENTE

42. minröjningsdivisionen

Bild 8:61

"I silverne fält en svart hornmina med fyra röda viggas. Skölden delad med svart vågskura i nedre delen. Skölden krönt med en kunglig krona."

43. underhållsdivisionen

Bild 8:62

"I rött fält ett vagnshjul med fyra ekrar lagda som ett andreakors lagt över ett ankare med tross, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona."

44. röjdykardivisionen

Bild 8:63

"Under kunglig krona, sköld, ginstyckad av blått, vari ett ankare med tross av samma metall, och guld, vari en slående svart korp med röda beväringar därest sådan skall förekomma."

8.4.16. Amfibieregementet (Amf 1)

Bild 8:64

"I blått fält tre kronor av guld ordnade två och en. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svarta kanoneldrör och åtföljd å ömse sidor av tre svarta kanonkolor, pyramidformigt ordnade, framför en i bastion uppbyggd tegelfärgad fästningsmur samt ett bakom kronan utgående strålnippe av guld."

REGLEMENTE

Övriga heraldiska vapen

Södertörnsgruppen

28.hvbat

29.hvbat

f.d. Södertörnsgruppen

Bild 8:65

"Fältet kluvet av guld, vari en svart grip med röd beväring därest sådan skall förekomma och blått, vari ett ankare överlagt två korslagda kanoneldrör, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

32.hvbat

f.d. Gotlands regemente

Bild 8:66

"I blått fält en stående vädur med beväring av guld bärande på en korsprydd stång av guld ett rött baner med bård och fem flikar av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

8.4.17. Marinbasen (MarinB)

Bild 8:67

"I blått fält ett ankare överlagt två korslagda kanoneldrör av äldre modell och däröver en ginstam, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona."

Övriga heraldiska vapen

34.hvbat

f.d. Kalmar regemente

Bild 8:68

"Kvadrerad sköld: Fält 1 och 4 av guld med ett upprest rött lejon med blå beväring, därest sådan skall förekomma, hållande i tassarna ett uppåtvänt rött armborst med pilspets av silver samt båge och sträng svarta. Fält 2 och 3 blå med en gående hjort av guld med rött halsband och röd beväring, därest sådan skall förekomma. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

REGLEMENTE

35.hvbat

f.d. Kronobergs regemente

Bild 8:69

"I fält av guld ett rött lejon med blå bevärning därest sådan skall förekomma, hållande i tassarna ett uppåtvänt rött armborst med pilspets av silver samt båge, pil och sträng svarta. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

36.hvbat

37.hvbat

f.d. Blekingegruppen

Bild 8:70

"I blått fält en ek med tre kronor uppträdda på stammen, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

8.4.18. Förbandsemlen

Ekipagekompaniet

Bild 8:71

8.4.19. Skaraborgs flygflottilj (F 7)

Bild 8:72

"I av svart och guld ginstyckat fält ett lejon av motsatta tinkturer och med röd bevärning därest sådan skall förekomma, i övre vänstra och nedre högra hörnet av fältets svarta del åtföljt av en stjärna av silver; däröver en av en sträng av guld avskild blå ginstam belagd med en vingad tvåbladig propeller av guld. Skölden krönt med en kunglig krona."

8.4.20. Blekinge flygflottilj (F17)

Bild 8:73

"I blått fält en ek med tre kronor uppträdda på stammen, allt av guld; däröver en av en sträng av guld avskild blå ginstam belagd med en vingad tvåbladig propeller av guld. Skölden krönt med en kunglig krona."

8.4.21. Norrbottens flygflottilj (F21)

”I fält av silver två korslagda blå nycklar, den vänstra störtad; däröver en blå ginstam belagd med en vingad tvåbladig propeller av guld. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Bild 8:74

8.4.22. Försvarmaktens helikopterflottilj (Hkpflj)

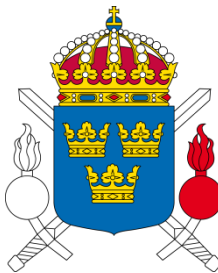
”I blått fält en bevingad häst av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld.”

Bild 8:75

Övrigt heraldiskt vapen

30.hvbat
31.hvbat

f.d. Livgrenadjärregementet

”I blått fält tre öppna kronor av guld ordnade två och en. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korslagda muskötter av silver samt på vardera sidan åtföljd av en lågande granat, den högra av silver, den vänstra röd.”

Bild 8:76

REGLEMENTE

8.4.23. *Försvarsmaktens logistik (FMLOG)*

Bild 8:77

”I blått fält en med åtta ben försedd häst av silver, i språng med man, svans och hovar av guld och med blixtar av samma tinktur vid de bakre hovarna. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld.”

8.4.24. *Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemsförband (FMTIS)*

Bild 8:78

”I blått fält tre ginbalksvis ställda blixtar av guld. Skölden krönt med kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld.”

8.4.25. *Särskilda operationsgruppen (SOG)*

Bild 8:79

”I svart fält en sexuddig stjärna av silver i övre dexter hörn. Skölden krönt med kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld.”

REGLEMENTE

8.4.26. *Militärhögskolan Karlberg (MHS K)*

”I blått fält en öppen lagerkrans av guld överlagd med en stolpvis ställt värja av silver. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Bild 8:80

Övrigt heraldiskt vapen

FMIF

f.d. Arméns idrottscentrum
(AIC)

”I blått fält en från nedre vänstra hörnet framkommande hand av silver hållande en eklövskrans av guld. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Bild 8:81

8.4.27. *Militärhögskolan Halmstad (MHS H)*

”I rött fält en öppen lagerkrans av guld överlagd med en stolpvis ställt värja av silver. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Bild 8:82

Övrigt heraldiskt vapen

FMLOPE

f.d. Arméns centrum för
ledarskap (ACL)

”I blått fält ett Pallas Athena-huvud av guld. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Bild 8:83

REGLEMENTE

8.4.28. Markstridsskolan (MSS)

”I svart fält uppskjutande spjut av silver överlagt med fornnordisk armring av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och omgiven av en öppen lagerkrans av guld.”

Bild 8:84

8.4.29. Sjöstridsskolan (SSS)

”I blått fält ett ankare med tross överlagt två korslagda kanoneldrör av äldre modell, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och omgiven av en öppen lagerkrans av guld.”

Bild 8:85

Övrigt heraldiskt vapen

Försvarmaktens dykeri- och navalcentrum (FM DNC)

f.d. Marinens dykericentrum (MDC)

”Sköld av en karvskura delad i guld – vari en treudd korsad med en äsulapstav, båda blå – och blått, vari en dykarhjälm av guld.”

Bild 8:86

8.4.30. Luftstridsskolan (LSS)

”I blått fält en vingad tvåbladig propeller av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och omgiven av en öppen lagerkrans av guld.”

Bild 8:87

REGLEMENTE

Övrigt heraldiskt vapen

Flygskolan (FlygS)

f.d. Krigsflygskolan (F 5)

Bild 8:88

”I fält av guld en blå örn som på bröstet bär en sköld av guld vari en sinistervänd blå örn; däröver en blå ginstam belagd med en vingad tvåbladig propeller av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och omgiven av en öppen lagerkrans av guld.”

8.4.31. Hemvärnets stridsskola (HvSS)

Bild 8:89

”I blått fält bokstaven H under tre öppna kronor ordnade två och en, inom en öppen lagerkrans. Skölden krönt med en kunglig krona och timbrerad med två korsade svärd, allt av guld.”

8.4.32. Försvarsmaktens tekniska skola (FMTS)

Bild 8:90

”I fält av purpur ett stolpvis ställt svärd lagt över ett kugghjul, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona och omgiven av en öppen lagerkrans av guld.”

8.4.33. Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum (SWEDEC)

Bild 8:91

”I fält av guld en lågande svart granat från vilken fyra röda blixtrar utgår och däröver en blå ginstam belagd med tre bjälkvis ställda öppna kronor av guld.”

REGLEMENTE

8.4.34. Totalförsvarets skyddscentrum (SkyddC)

”I fält av silver en grön drake med röd beväring, därest sådan skall förekomma. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld.”

Bild 8:92

8.4.35. Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum (FMUndSäkC)

”Skölden kluven av svart, vari ett stolpvis ställt svärd av guld, och av silver, vari en svart fackla med låga av guld. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Bild 8:93

Övrigt heraldiskt vapen

Försvarets tolkskola (TolkS)

”I av guld och blått kluvet fält två från varandra vända korpar av motsatta tinkturer med röd beväring, därest sådan skall förekomma. Skölden krönt med en kunglig krona.”

Bild 8:94

REGLEMENTE

8.4.36. Försvarsmaktens HR-centrum (FM HCR)

"I blått fält en sluten kedja av guld, Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld."

Bild 8:95

8.4.37. Försvarsmedicincentrum (FömedC)

"I rött fält ett svärd korsat med en eskulapstav, allt av guld. Skölden krönt med en kunglig krona lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld."

Bild 8:96

Övrigt heraldiskt vapen

Elfsborgsgruppen Garnisonsförband

41.hvbat

42.hvbat

43.hvbat

44.hvbat

f.d. Göteborgsgruppen

Bild 8:97

"I blått fält tre av vågskuror bildade ginbalkar av silver, överlagda med ett med sluten krona krönt lejon av guld med röd beväring, hållande i högra framtassen ett svärd av guld och i den vänstra en blå sköld, vari tre öppna kronor av guld, ordnade två och en. Skölden krönt med kunglig krona och timbrerad med två korslagda svärd av guld."

REGLEMENTE

8.4.38. Hemvärnet

Bild 8:98

Hemvärnsmusiken

”I blått fält tre öppna kronor ordnade två och en och därunder bokstaven H. Skölden krönt med en kunglig krona, allt av guld.”

Bild 8:99

”I blått fält tre öppna kronor ordnade två och en och därunder bokstaven H. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över två lyror, allt av guld.”

8.4.39. Försvarsmaktens specialförband (FM SOF)

Förbandsemblem

Särskilda fallskärmsenheten (SFE)

Bild 8:100

”I fält av silver en röd fallskärm med fem linor och däröver en svart ginstam belagd till dexter med en sexuddig stjärna av silver.”

Särskilda helikoptergruppen (SHG)

Bild 8:102

”I fält av silver en röd pegas och däröver en svart ginstam belagd till dexter med en sexuddig stjärna av silver.”

REGLEMENTE

**Sektionen för operativ teknik
(SOT)**

Bild 8:103

”I fält av silver ett störtat pentagram inskrivet i en cirkel, allt rött, och däröver en svart ginstam belagd till dexter med en sexuddig stjärna av silver.”

**Särskilda sambandsenheten
(SSE)**

Bild 8:104

”I fält av silver en störtad och två korsade och störtade blixtar, allt rött, och däröver en svart ginstam belagd till dexter med en sexuddig stjärna av silver.”

Sjötransportenheten (STE)

Bild 8:106

I fält av silver en vingad sjöhäst lagd över en balkvis ställd treudd, allt rött, och däröver en svart ginstam belagd till dexter med en sexuddig stjärna av silver.”

**Särskilda
transportflyggruppen (STG)**

Bild 8:107

”I fält av silver en enkelvingad, röd glob och däröver en svart ginstam belagd till dexter med en sexuddig stjärna av silver.”

**Särskilda logistikenheten
(SLE)**

Bild 8:108

”Sköld ginstyckad av trappskura i silver och rött och däröver en svart ginstam belagd till dexter med en sexuddig stjärna av silver.”

8.4.40. Heraldik för örlogsfartyg

Korvetter

HMS Gävle

Bild 8:109

"I blått fält en av vågskuror bildad bjälke av silver, åtföljd ovanför av två bjälkvis ställda ankaren och nedanför av ett ankare allt av guld. Skölden krönt med kunglig krona."

HMS Sundsvall

Bild 8:110

"I fält av silver en stormhatt över två korslagda muskötgafflar, allt i blått. Skölden krönt med kunglig krona."

HMS Visby

Bild 8:111

"I rött fält ett Agnus Dei av silver med blå beväring och gloria av guld, bärande en korsstång av guld med en fana av silver belagd med ett rött kors och åtföljt av en framför lammet stående kalk av guld i vilket blod av guld sprutar. Skölden krönt med kunglig krona."

HMS Härnösand

Bild 8:112

"I fält av silver en svart bäver med en svart gädda i munnen. Skölden krönt med kunglig krona."

REGLEMENTE

HMS Nyköping

Bild 8:113

”I fält av silver ett rött borgtorn med krenelerad vaktargång och spetsig tornhuv. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Karlstad

Bild 8:114

”I fält av silver den högra hälften av en blå örn med röd beväring mellan två höga med spetsiga huvar försedda röda torn. Skölden krönt med kunglig krona.”

Vedettbåtar

HMS Stockholm

Bild 8:115

”I blått ett krönt fält S:t Eriks-huvud av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Malmö

Bild 8: 116

”I fält av silver ett avslitet rött griphuvud med öppen krona av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

REGLEMENTE

U-båtar

HMS Gotland

Bild 8:117

”I blått fält en stående vädur av silver med beväring av guld, bärande på en korsprydd stång av guld ett rött banér med bård och fem flikar av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Södermanland

Bild 8:118

”I fält av guld en svart Grip med röd beväring. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Uppland

Bild 8:119

”I rött fält ett riksäpple av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Halland

Bild 8:120

”I blått fält ett lejon av silver med röd beväring därest sådan ska förekomma. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Östergötland

Bild 8:121

”I rött fält en grip med drakvinge i guld med blå beväring därest sådan ska förekomma, i vart av sköldens hörn åtföljd av en ros i silver. Skölden krönt med kunglig krona.”

REGLEMENTE

Trängfartyg

HMS Carlskrona

Bild 8:122

”I blått fält kung Carl XI:s namnchiffer över ett ankare under en kunglig krona allt av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Trossö

NIL

Bild 8:123

”I fält av guld en blå av vågskura bildad stam och däröver en röd centralkyrka med svart grund, svarta takpartier och med svart antydda arkitekturdetaljer. Skölden krönt med kunglig krona”

HMS Furusund

Bild 8:124

”I blått fält två flanker av silver, vardera belagd med en grön fura. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Ägir

NIL

Bild 8:114

För närvarande saknas vapenbild

HMS Tjelvar

NIL

Bild 8:125

För närvarande saknas vapenbild

HMS Hector

Bild 8:126

”I fält av silver en svart forntida grekisk hjälm med röd plym. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Hercules

Bild 8:127

”I fält av silver en röd uppkommande Hercules, som svingar en svart klubba. Skölden krönt med kunglig krona.”

REGLEMENTE

HMS Loke

Bild 8:128

”I fält av silver en hoppande svart lax med kluven tunga och röd beväring. Skölden krönt med kunglig krona.”

Bevakningsbåtar

För hela fartygsklassen

Bild 8:129

”I fält av guld en röd utter med blå beväring. Skölden krönt med kunglig krona.”

Minröjningsfartyg

HMS Koster

Bild 8:130

”I blått fält Kusters fyr i silver med lanternin av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Kullen

Bild 8:131

”I blått fält Kullens fyr i silver med lanternin av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

REGLEMENTE

HMS Vinga

Bild 8:132

”I blått fält Vingas fyr i silver med lanternin av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Ven

Bild 8:133

”I blått fält Vens fyr i silver med gavelpartier i rött och lanternin av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Ulvön

Bild 8:134

”I fält av silver en svart ulv med röd beväring, uppstigande från en av treberg bildad blå stam, hållande i båda framtassarna ett blixtnippe av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Styrso

Bild 8:135

”I blått fält en fartygsratt av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Spårö

Bild 8:136

”I blått fält den uppskjutande delen av Spårö båk av silver. Skölden krönt med kunglig krona.”

REGLEMENTE

HMS Sturkö

Bild 8:137

”I blått fält en från undersidan sedd, flygande bjälkvis ställd sillgrissla av silver med huvud, stjärtfjädrar och fötter svarta. Skölden krönt med kunglig krona.”

Ledningsfartyg

HMS Skaftö

Bild 8:138

”I blått fält två balkvis genomgående spjutskaft av guld båda åtföljda på dexter sida av ett balkvis uppskjutande spjut med spets av silver. Skölden krönt med kunglig krona.”

Specialfartyg

HMS Orion

Bild 8:139

”I blått fält stjärnbilden Orion, bildad av 22 femuddiga stjärnor av silver, överlagda med en skugga – antydd med kontur av guld – visande en uppstigande, sinistervänd jägare med upplyftande armar, iförd livklädnad med i bältet nedstycken dolk, i högra handen hållande en klubba. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Belos

Bild 8:140

”En vågskura delad i guld och blått, i övre fältet en störtad blå spets belagd med en treudd av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Pelikanen

NIL
Bild 8:141

För närvarande ej tilldelad vapen

REGLEMENTE

Skolfartyg

HMS Gladan

Bild 8:142

”I blått fält en fläkt glada av silver med röd beväring. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Falken

Bild 8:143

”I rött fält en slående falk av guld med blå beväring. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Altair

Bild 8:144

”I blått fält en från ovansidan sedd ginbalkvis ställd falk av silver, på nacken en stjärna av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Antares

Bild 8:145

”I blått fält en skorpion av silver belagd med en röd stjärna. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Arcturus

Bild 8:146

”I blått fält en man av silver, i höger hand en krokstav och i vänster ett rep, kjorteln belagd med en stjärna av guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

REGLEMENTE

HMS Argo

Bild 8:147

”I blått fält en grekisk båtstäv med en mast med beslaget segel, allt av silver. Skölden krönt med kunglig krona.”

HMS Astrea

Bild 8:148

”I fält av gult en blå ginstam belagd med en stjärna i guld. Skölden krönt med kunglig krona.”

8.5. Personliga emblem

Kommandoteckenförande chefer är inom myndigheten vapenberättigade genom de personliga emblem som åtföljer kommandotecknet.

Personligt emblem brukas i sammanhang där den berättigade representerar sin befattning utifrån ett personligt perspektiv. Exempel på detta är vid utfärdande av dagorder, personlig korrespondens, inbjudning till tillställning, på bordsflagga, jetong eller plakett.

Överbefälhavaren

Bild 8:149

”I blått fält tre öppna kronor av guld, ordnade två och en. Skölden krönt med en kunglig krona och lagd över ett stolpvis ställt svärd av guld.”

Chefen för insatsstaben

Bild 8:150

”Av blått och gult delad, i första fältet tre öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet ett blått svärd lagt i kors över en blå kommandostav med fyra omgångar öppna gula kronor ställda två och en.”

Arméchefen

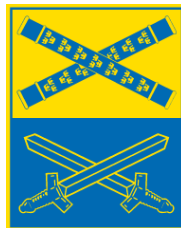

Bild 8:151

”Av gult och blått delad, i första fältet två korslagda blå kommandostavar med grupper av öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet två korslagda gula svärd.”

Marinchefen

Bild 8:152

”Av gult och blått delad, i första fältet två korslagda blå kommandostavar med grupper av öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet ett ankare med tross överlagt två korslagda kanoneldrör av äldre modell, allt i gult.”

Flygvapenchefen

Bild 8:153

”Av gult och blått delad, i första fältet två korslagda blå kommandostavar med grupper av öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet en vingad tvåbladig gul propeller.”

REGLEMENTE

Chefen för specialförbandsledningen

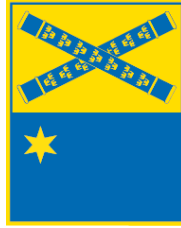

Bild 8:154

”Av gult och blått delad, i första fältet två korslagda blå kommandostavar med grupper av öppna gula kronor ställda två och en och i andra fältet en sexuddig stjärna.”

8.6. Heraldiska produkter

8.6.1. Allmänt

Heraldiska vapen används som utsmyckning av lokaler (t.ex. på talarstol, som väggdekoration m.m.) och på olika heraldiska produkter som: vinjetter på brevpapper, diplom, skyltar, idrottspriser och gåvor och i andra liknande sammanhang. För bordsflaggor brukas med fördel modellritningen för förbandets fälttecken i miniatyr alternativt korrekta heraldiska flaggor. Heraldiskt vapen som bordsbanér kan förekomma men bör i de flesta fall av estetiska skäl undvikas. Till heraldiska produkter räknas även förbandens och myndighetens utmärkelsetecken.

8.6.2. Bestämmelser

Fullständig krona används när formatet så medger (normalt vid 10 mm hög vapenbild eller större). Stiliserad krona används vid mindre format.

Det är inte tillåtet att lägga in devisband. På heraldiska produkter får valspråk inte placeras så att de uppfattas ingå i det heraldiska vapnet.

Produkt	Brukare	Anmärkning
Vapensköld stor (Fastställt vapen i färg på träplatta.)	- Försvarsmakten som myndighet. - Förband, centrum och skolor. - Stridskrafterna - Örlogsfartyg	Sköldformaten får inte ge intryck av sköld på sköld utan ska framhäva vapnet direkt mot träplattan. Örlogsfartygs plattor är i regel rundade ovan och nedan och ofta med grå bakgrundsfärg.
Vapensköld komposit	Förband i internationella insatser	Fyrkantig sköld med Försvarsmaktens heraldiska vapen och ordbilden Swedish Armed Forces samt ansvarigt förbands heraldiska vapen. Operationsområdet/landet i kartbild/relief. Text på engelska, -i regel ”Presented by grad N.N. och insatsens namn”.
Vapensköld liten (Fastställt vapen i färg på träplatta.)	- Försvarsmakten som myndighet. - Förband, centrum och skolor. - Stridskrafterna	Sköldformaten får inte ge intryck av sköld på sköld utan ska framhäva vapnet direkt mot träplattan. Plats för fästande av

REGLEMENTE

	• Försvarsmaktsenheter • Örlogsfartyg. • Divisioner i flottan • Hemvärnsförband	graverad skylt ska finnas.
Bordsbanér (Fastställt vapen i färg på vit botten)	• Försvarsmakten som myndighet. • Förband, centrum och skolor.	Heraldiskt vapen på vit botten. Avsedd som bordsdekoration. Bör designas som heraldisk flagga.
Bordsflagga	• Fastställda fälttecken och bataljonsfanor • Kommandoteckenförande chefer.	Respektive fälttecken/ kommandotecken i miniatyr.
Manschettknappar, slipsnålar och kavajmärke typ 1 (exklusiv).	• Försvarsmakten som myndighet. • Stridskrafterna • Förband, centrum och skolor • Fackområde och truppslag.	Sköldebilden brukas direkt mot knappens format varvid kunglig krona och eventuella symboler bakom eller runt vapnet om möjligt slopas. Försvarsmakten som myndighet brukar symbolen tre kronor i guld mot blått.
Manschettknappar slipsnålar och kavajmärke typ 2	• Försvarsmakten som myndighet. • Stridskrafterna • Förband, centrum och skolor.	Heraldiskt vapen.
Jetongér typ 1 Personliga emblem	• Generalspersoner och flaggmän med personliga emblem	Respektive personliga emblem på åtsidan och Försvarsmaktens vapen på frånsidan.
Jetongér typ 2 Heraldiska vapen	• Generalspersoner och flaggmän • Förband, centrum och skolor • Krigsförband	Respektive vapen på åtsidan och Försvarsmaktens vapen på frånsidan. Krigsförbandschef bör i första hand bruka OrgE jetong. Krigsförbandets namn får komplettera jetong för förbandet.
Jetongér typ 3 Identitetsmarkörer	• Behovsprövat	Godkänd identitetsmarkör eller annan godkänd grafisk framställning (<i>upphovsrättsliga frågor ska vara klarlagda</i>) på åtsidan och Försvarsmaktens eller förbands heraldiska vapen på frånsidan.
Diplom	• Försvarsmakten som myndighet. • Förband, centrum och skolor.	Respektive heraldiska vapen.

REGLEMENTE

	• Försvarsmaktsenheter (motsv.)	
Plaketter och medaljer utan band.	• Försvarsmakten som myndighet. • Förband, centrum och skolor.	Respektive heraldiska vapen. Förband med äldre plaketter omfattande annan grafisk framställning får efter godkännande fortsatt bruka dessa.
Medaljer	• Försvarsmakten som myndighet. • Förband, centrum och skolor.	Försvarsmaktens medaljer utformas i samråd med TradN. Förbanden brukar respektive heraldiska vapen eller i vissa fall enbart vapenbild.

8.7. Logotyper

Försvarsmaktens- och de olika förbandens heraldiska vapen med förenklad kunglig krona i kombination med fastställda ordbilder utgör olika logotyper.

Logotypernas användning är reglerat i myndighetens grafiska profil. Logotyperna brukas i Försvarsmaktens fastställda mallar, på trycksaker, i digitala medier och på vissa reklamprodukter (t.ex. vikkuggar, nyckelband m.m.) samt även på profilkläder, idrotts- och tävlingskläder.

REGLEMENTE

Bildförteckning

I denna publikation förkommer följande bilder med verkshöjd;

Kapitel 1

Bild nr	Fotograf	Notering
1:1	Illustration	Sörmans Information och Media AB
1:2	Illustration	Sörmans Information och Media AB
1:3	Illustration	Sörmans Information och Media AB

Kapitel 2

Bild nr	Fotograf/Konstnär	Notering
2:1	Kristina Holmgård	Statens Försvarshistoriska Museer
2:2	Leif Ericsson	Statens Försvarshistoriska Museer
2:3		Statens Försvarshistoriska Museer
2:4	Kristina Holmgård	Statens Försvarshistoriska Museer
2:5		Statens Försvarshistoriska Museer
2:6		Statens Försvarshistoriska Museer
2:7	Karin Tetteris	Statens Försvarshistoriska Museer
2:8		Statens försvarshistoriska museer
2:9		Statens försvarshistoriska museer
2:10		Statens försvarshistoriska museer
2:11		Statens försvarshistoriska museer
2:12		Statens försvarshistoriska museer
2:13		Statens försvarshistoriska museer
2:14	Kristina Holmgård	Statens försvarshistoriska museer
2:15		Statens försvarshistoriska museer
2:16		Statens försvarshistoriska museer
2:17		Statens försvarshistoriska museer
2:18		Statens försvarshistoriska museer
2:19		Statens försvarshistoriska museer
2:20		Statens försvarshistoriska museer
2:21		Statens försvarshistoriska museer
2:22		Statens försvarshistoriska museer
2:23 till 2:29	BILD SAKNAS	
2:30		Riksarkivet
2:31		Riksarkivet
2:32		Riksarkivet
2:33	BILD SAKNAS	
2:34	BILD SAKNAS	
2:35		Riksarkivet
2:36 till 2:39	Rosemarie Persson	Försvarsmakten
2:40	Kristina Holmgård	Statens försvarshistoriska museer
2:41		Statens försvarshistoriska museer
2:42		Statens försvarshistoriska museer
2:43		Statens försvarshistoriska museer
2:44 till 2:52	Rosemarie Persson	Försvarsmakten
2:53	Leif Ericsson	Statens försvarshistoriska museer

REGLEMENTE

2:54		Statens försvarshistoriska museer
2:55	Digital bearbetning Rosemarie Persson	Försvarsmakten
2:56	Digital bearbetning Rosemarie Persson	Försvarsmakten
2:57	Digital bearbetning Rosemarie Persson	Försvarsmakten
2:58	Digital bearbetning Rosemarie Persson	Försvarsmakten
2:59	Kristina Holmgård	Statens försvarshistoriska museer
2:60		Statens försvarshistoriska museer
2:61	Rosemarie Persson	Försvarsmakten
2:62	Rosemarie Persson	Försvarsmakten
2:63		Statens försvarshistoriska museer
2:64		Statens försvarshistoriska museer
2:65		Statens försvarshistoriska museer
2:66		Statens försvarshistoriska museer
2:67		Statens försvarshistoriska museer
2:68		Statens försvarshistoriska museer
2:69		Statens försvarshistoriska museer
2:70 till 2:81	Rosemarie Persson	Försvarsmakten
2:82		Statens försvarshistoriska museer
2:83		Statens försvarshistoriska museer
2:84		Statens försvarshistoriska museer
2:85		Statens försvarshistoriska museer
2:86		Statens försvarshistoriska museer
2:87	Henrik Dahlström	Statens försvarshistoriska museer
2:88		Statens försvarshistoriska museer
2:89	Rosemarie Persson	Försvarsmakten
2:90		Statens försvarshistoriska museer
2:91		Statens försvarshistoriska museer
2:92		Statens försvarshistoriska museer
2:93		Statens försvarshistoriska museer
2:94		Statens försvarshistoriska museer
2:95	Kristina Holmgård	Statens försvarshistoriska museer
2:96	Kristina Holmgård	Statens försvarshistoriska museer
2:97		Statens försvarshistoriska museer
2:98	BILD SAKNAS	
2:99	Henrik Dahlström	Statens försvarshistoriska museer
2:100		Statens försvarshistoriska museer
2:101		Statens försvarshistoriska museer
2:102	Henrik Dahlström	Statens försvarshistoriska museer
2:103		Statens försvarshistoriska museer
2:104		Statens försvarshistoriska museer
2:105		Statens försvarshistoriska museer
2:106	Henrik Dahlström	Statens försvarshistoriska museer
2:107	Henrik Dahlström	Statens försvarshistoriska museer
2:108		Statens försvarshistoriska museer
2:109	Henrik Dahlström	Statens försvarshistoriska museer
2:110		Statens försvarshistoriska museer
2:111		Statens försvarshistoriska museer
2:112	Henrik Dahlström	Riksarkivet
2:113	Henrik Dahlström	Riksarkivet
2:114		Statens försvarshistoriska museer

REGLEMENTE

Kapitel 3

Bild nr	Fotograf	Notering
3:1	Illustration,	Statens Försvarshistoriska Museer
3:2	Illustration,	Statens Försvarshistoriska Museer
3:3	Illustration,	Statens Försvarshistoriska Museer
3:4	Illustration,	Statens Försvarshistoriska Museer
3:5	Illustration,	Statens Försvarshistoriska Museer
3:6	Illustration,	Statens Försvarshistoriska Museer
3:7	Illustration,	Statens Försvarshistoriska Museer
3:8	Illustration,	Statens Försvarshistoriska Museer
3:9	Illustration,	Statens Försvarshistoriska Museer
3:10	Illustration,	Statens Försvarshistoriska Museer
3:11	Henrik Dahlström	Riksarkivet

Kapitel 6

Bild nr	Fotograf	Notering
6:1	Illustration	Riksarkivet
6:2	Illustration, Vladimir Segerlund	Riksarkivet

Kapitel 7

Bild nr	Fotograf	Notering
7:1	Combat Camera	Försvarsmakten
7:2	PA/övl Lennart Berns	Svensk Flyghistorisk Förening
7:3	PA/övl Lennart Berns	Svensk Flyghistorisk Förening

Kapitel 8

Bild nr	Fotograf/Konstnär	Notering
8:1		Riksarkivet
8:2	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:3		Riksarkivet
8:4		Riksarkivet
8:5		Riksarkivet
8:6		Riksarkivet
8:7		Riksarkivet
8:8		Riksarkivet
8:9		Riksarkivet
8:10		Riksarkivet
8:11		Riksarkivet
8:12	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:13		Riksarkivet
8:14		Riksarkivet
8:15	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:16	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:17		Riksarkivet
8:18		Riksarkivet

REGLEMENTE

8:19		Riksarkivet
8:20	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:21	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:22		Riksarkivet
8:23		Riksarkivet
8:24		Riksarkivet
8:25		Riksarkivet
8:26		Riksarkivet
8:27		Riksarkivet
8:28		Riksarkivet
8:29		Riksarkivet
8:30		Riksarkivet
8:31	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:32		Riksarkivet
8:33		Riksarkivet
8:34		Riksarkivet
8:35		Riksarkivet
8:36		Riksarkivet
8:37		Riksarkivet
8:38	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:39		Riksarkivet
8:40		Riksarkivet
8:41		Riksarkivet
8:42		Riksarkivet
8:43		Riksarkivet
8:44		Riksarkivet
8:45		Riksarkivet
8:46	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:47		Riksarkivet
8:48	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:49		Riksarkivet
8:50		Riksarkivet
8:51		Riksarkivet
8:52	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:53	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:54		Riksarkivet
8:55	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:56	Rosemarie Persson	Försvarsmakten
8:57	Rosemarie Persson	Försvarsmakten
8:58	Rosemarie Persson	Försvarsmakten
8:59	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:60		Riksarkivet
8:61		Riksarkivet
8:62		Riksarkivet
8:63	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:64		Riksarkivet
8:65		Riksarkivet
8:66	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:67	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:68		Riksarkivet
8:69		Riksarkivet
8:70	Vladimir Segerlund	Riksarkivet

REGLEMENTE

8:71	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:72		Riksarkivet
8:73		Riksarkivet
8:74		Riksarkivet
8:75	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:76		Riksarkivet
8:77	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:78	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:79	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:80		Riksarkivet
8:81		Riksarkivet
8:82		Riksarkivet
8:83		Riksarkivet
8:84	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:85	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:86		Riksarkivet
8:87		Riksarkivet
8:88		Riksarkivet
8:89		Riksarkivet
8:90	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:91	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:92		Riksarkivet
8:93		Riksarkivet
8:94		Riksarkivet
8:95	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:96		Riksarkivet
8:97	Vladimir Segerlund	Riksarkivet
8:98		Riksarkivet
8:99		Riksarkivet
8:100	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:101	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:102	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:103	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:104	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:105	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:106	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:107	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:108	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:109		Riksarkivet
8:110		Riksarkivet
8:111		Riksarkivet
8:112		Riksarkivet
8:113		Riksarkivet
8:114		Riksarkivet
8:115		Riksarkivet
8:116		Riksarkivet
8:117		Riksarkivet
8:118		Riksarkivet
8:119		Riksarkivet
8:120		Riksarkivet
8:121		Riksarkivet
8:122		Riksarkivet
8:123		Riksarkivet

REGLEMENTE

8:124		Riksarkivet
8:125		Riksarkivet
8:126	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:127	Henrik Dahlström	Riksarkivet
8:128		Riksarkivet
8:129		Riksarkivet
8:130		Riksarkivet
8:131		Riksarkivet
8:132		Riksarkivet
8:133		Riksarkivet
8:134		Riksarkivet
8:135		Riksarkivet
8:136		Riksarkivet
8:137		Riksarkivet
8:138		Riksarkivet
8:139		Riksarkivet
8:140		Riksarkivet
8:141		Riksarkivet
8:142		Riksarkivet
8:143		Riksarkivet
8:144		Riksarkivet
8:145		Riksarkivet
8:146		Riksarkivet
8:147		Riksarkivet
8:148		Riksarkivet
8:149		Riksarkivet
8:150		Riksarkivet
8:151		Riksarkivet
8:152		Riksarkivet
8:153		Riksarkivet
8:154	Henrik Dahlström	Riksarkivet

Litteratur/Källförteckning

Stiftelsen Sveriges Nationaldag. Flaggan och Fanan. Lund 1999

Lag om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar (SFS 1970:498)

Lag om beteckningen försvarsmakten (SFS 1974:615)

Lag om Sveriges flagga (SFS 1982:269)

Lag om Sveriges riksvapen (SFS 1982:268)

Förordning om vissa officiella beteckningar (SFS 1976:100)

Förordning om allmänna flaggdagar (SFS, 1982:270)

Förordning med riktlinjer för färgnyanserna i Sveriges flagga (SFS 1983:826)

Förordning om salut (SFS 1996:931)

Förordning med bestämmelser för Försvarsmaktens personal (SFS 1996:927, ändrad: t.o.m. SFS 2010:652)

Källor inom Försvarsmakten

Lärobok i sjömanskap, MARIN (M7734-318001)

Ceremoni instruktion för Försvarsmakten 2010. UTB (HKV: 2010-12-21, 09 831:69672)

Ceremonireglemente del 8, Högvaktsinstruktion 2006. UTB (LG: 2006, 09 811:23)

Arméreglemente del 1, Grunder (M7741-100511), Berlings Arlövs 1984

Exercisreglemente för Infanteriet 1927. Kungl. Maj:t

Exercisreglemente för Infanteriet 1895. Kungl. Maj:t

Regler, bestämmelser och handböcker som påverkat innehållet i detta reglemente

FFS	Förordning om fanor, tecken och skyltar m.m. inom Försvarsmakten (FFS 1994:21) Överbefälhavarens kungörelse om fanor och standar m m inom Försvarsmakten (FFS 1983:40) Försvarsmaktens föreskrifter om flaggning (FFS 1999:04) Försvarsmaktens föreskrifter med instruktion för överkommendanten och kommendanten i Stockholm (FFS 2005:6)
FIB	-
Reglemente	Uniformsbestämmelser 2015. UTB (FM2015-350014)
Manual	-
Handbok	Handbok Markstrid – Taktiska/Fältmässiga Grunder 2016, ARMÉ (FM2016-6309:3)

REGLEMENTE

Syftet med serien av reglementen och handböcker "Parad" (PARAD 1/8) är att utgöra Försvarsmaktens gemensamma grund för formellt uppträdande i sluten ordning, parader och myndighetens traditionsvård. Arméns, marinens och flygvapnets olika traditioner har i det längsta omhändertagits och endast förändrats där enhetlighet inom Försvarsmakten är särskilt påkallad.

Reglementena innehåller bindande bestämmelser och förhållningssätt för Försvarsmaktens uppträdande i ceremoniella sammanhang. Handböckerna innehåller anvisningar med förklaringar och beskrivningar för tjänstens genomförande.

Deltagande i statsceremonier är en av Försvarsmaktens uppgifter och genomförande av förbandsvisa ceremonier och traditionsvård är en del av den militära miljön och utgör en del i myndighetens vård av sitt kulturarv. Ceremonier och sättet att utföra dem uppmärksammas av försvarsmaktens personal, allmänheten och av utländska turister, gäster och observatörer. Väl genomförda bidrar de till att skapa respekt för Försvarsmakten och stärker deltagarnas känsla för förbandsandan.